

Ozdobovanie obuvi 10. a 20. rokov 21. storočia

Linda Plachá

Bakalárska práca
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Design obuvi

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Linda Plachá
Osobní číslo: K21140
Studijní program: B0212A310004 Multimédia a design
Specializace: Design obuvi
Forma studia: Prezenční
Téma práce: Zdobnost obuvi 10. a 20. let 21. st

Zásady pro vypracování

1. Teoretická část:

Hlavnou tématou této bakalářské práce je zdobnost. Prvá, teoretická část okrem tejto témy popisuje aj najväčšie trendy od prelomu milénia až po aktuálnu situáciu. Venuje sa tiež streetwearu, ženskosti, významu použitých materiálov a firme, s ktorou v rámci tejto práce spolupracujem.

Projektová časť: Projektovou časťou je kolekcia tvorená 3 párami dámskej obuvi a 2 doplnkami. Streetový materiál tu zjemňujú ženské prvky využité v dizajne, ktorý je obohatený o aplikácie prírodných aj syntetických minerálov. Cieľom je vytvorenie spojenia medzi ženskostou podčiarknutou zdobnosťou a streetovým, pouličným štýlom.

2. Projektová časť:

Súčasťou odovzdanej práce je plagát o rozmeroch 100x70 cm v tlačenej podobe. Súčasťou predanej písomnej práce je dodanie elektronickej verzie diplomovej práce na Flash disku, ktorý bude obsahovať taktiež samostatné fotografie v tlačenej kvalite z projektovej časti bakalárskej práce. Formát pre bitmapové podklady: JPEG, farebný priestor RGB, rozlíšenie 300 dpi, 250 mm ďalšia strana. Formát pre vektory: AI, EPS, PDF. Logá a texty v krivkách. Odovzdaná práca musí obsahovať rešerš inšpiračných zdrojov vzťahujúcich sa k zvolenej téme, varianty návrhových riešení, postup spracovania vybranej varianty návrhového riešenia, strihové riešenia, technický popis.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Jazyk zpracování: **Slovenština**

Seznam doporučené literatury:

OAKLEY SMITH, Mitchell a KUBLER, Alison. Art/fashion in the 21st century. London: Thames & Hudson, 2013. ISBN 9780500239094. BEE, Deborah. Couture in the 21st century. London: A & C Black, 2010. ISBN 9781408134894. ENGLISH, Bonnie. A cultural history of fashion in the 20th and 21st Centuries: From catwalk to sidewalk. Bloomsbury Visual Arts, 2019. ISBN: 9780857851369 FIORE, Ann Marie, PAYNE, Alice, & KIM, H. Fashion trends: Analysis and forecasting. Bloomsbury Visual Arts, Bloomsbury Publishing Plc, 2021. ISBN: 1350099007 MAIR, Carolyn. The Psychology of Fashion. Routledge. Taylor & Francis, 2018. ISBN: 9781138658677 ADZ, King. Streetwear. Thames & Hudson, 2018. ISBN: 9780500292440

Vedoucí bakalářské práce: **MgA. Oldřich Vojta, DiS.**
Centrum polymerních materiálů

Datum zadání bakalářské práce: **1. listopadu 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2024**

L.S.

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

MgA. Lucie Trejtnarová, Ph.D.
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORKY BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautorka.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

Ve Zlíně, dne:

Jméno a příjmení studentky:

.....
podpis studentky

ABSTRAKT

Písomná časť: Hlavnou témou tejto bakalárskej práce je zdobnosť a jej podoby počas 10. a 20. rokov 21. storočia. Prvá, teoretická časť okrem spomínanej témy popisuje aj symboliku a význam zdobenia, najväčšie trendy v danej oblasti, nové technológie ktoré pri zdobení možno využiť a firmu Preciosa, ktorá sa podieľa na spolupráci tejto bakalárskej práce.

Projektová časť: Projektovou časťou je kolekcia tvorená 3 párami dámskej obuvi a 2 doplnkami. Streetový materiál tu zjemňujú ženské prvky využité v dizajne, ktorý je obohatený o aplikácie Preciosa kryštálov. Cieľom je vytvorenie výrazne zdobenie kolekcie, ktorá spája ženskosť podčiarknutú zdobnosťou spolu so streetovým, pouličným štýlom, čím vzniká prepojenie dôležitých tém v rámci designu obuvi počas prvých dvoch dekád nového milénia.

Kľúčová slova: ženskosť, zdobnosť, kryštále, streetwear,

ABSTRACT

Written part: The main theme of this bachelor thesis is ornamentation and its forms during the 10th and 20th decades of the 21st century. The first, theoretical part, besides the mentioned theme, also describes the symbolism and significance of ornamentation, the major trends in the field, new technologies that can be utilized in ornamentation, and the company Preciosa, which is involved in the collaboration of this bachelor thesis.

Project part: The project section consists of a collection composed of 3 pairs of women's shoes and 2 accessories. Street material is softened here by feminine elements used in the design, enriched with Preciosa crystal applications. The goal is to create a significantly adorned collection that combines femininity emphasized by ornamentation with street, urban style, creating a connection between important themes in the design of footwear during the first two decades of the new millennium.

Keywords: femininity, ornamentation, crystals, streetwear.

Zo srdca ďakujem všetkým, ktorí počas tvorenia tejto práce stáli pri mne, pomáhali mi a podporovali ma. Zvlášť ďakujem môjmu vedúcemu, pánovi MgA. Oldrichovi Vojtovi Dis., ktorí bol po celý čas veľmi nápomocný, trpezlivý a taktiež mi pomohol nadobudnúť mnoho nových vedomostí a skúseností. Ďakujem tiež pánovi Ing. Pavlovi Stokláskovi Ph.D. z Fakulty Aplikovanej informatiky, vďaka ktorému som mohla túto prácu obohatiť o využitie technológiu 3D skenera, ktorý mi následne pomohol vytvoriť 3D tlačiarňu. Taktiež vďačím za podporu celému Ateliéru Designu Obuvi, v rámci ktorého celá táto práca mohla vzniknúť a v neposlednom rade patrí jedno veľké ďakujem mojej rodine.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 MÓDA 21. STOROČIA	12
1.1 GEN Z A PRÍSTUP K MÓDE	13
1.2 ETICKÉ OTÁZKY V RÁMCI MÓDNEHO PRIEMYSLU V 21. STOROČÍ.....	14
1.3 INFLUENCERI A ICH VPLYV NA SÚČASNÝ POSTOJ K MÓDE.....	15
1.4 OBRAZ ŽENSTVA V 21. STOROČÍ Z POHLADU OBUVI	15
1.5 PRVÝ DOJEM NA ZÁKLADE OBUVI OD STAROVEKU AŽ PO 21. STOROČIE	16
2 ZDOBENIE OBUVI V 10. A 20. ROKOCH 21. STOROČIA	19
2.1 ÚVOD K OZDOBOVANIU OBUVI V NOVOM TISÍCROČÍ.....	19
2.2 DEKORATÍVNE PRVKY A ZODPOVEDNOSŤ DIZAJNÉRA	21
2.3 SYMBOLIZMUS V OZDOBOVANÍ OBUVI	21
2.3.1 Symbolizmus v Africkej móde.....	22
2.3.2 Symbolika v ľudovom odievaní	23
2.3.3 Symbolizmus v zdobení v súčasnej móde.....	24
3 TRENDY A ICH POVAHA V 21. STOROČÍ.....	26
3.1 NAJVÄČŠIE TRENDY V OZDOBOVANÍ OBUVI V 21. STOROČÍ.....	26
3.1.1 Aplikácie vo forme korálok, flitrov či kryštálov (Skoré 2000-ky):	27
3.1.2 Nity v rôznych prevedeniach (Stredné 2000-ky):	27
V strede 2000-cich rokov prišli na scénu nity a im podobné napodobeniny. Používali sa v rôznych tvaroch aj veľkostiach, zväčša v typickom kovovom prevedení. Či už to boli členkové topánky alebo čizmy po koleno, táto forma zdobenia pridávala obuvi ostrý a rebelský nádych spolu s určitým punkový prvkom. [41]	27
3.1.3 Strapce a Šnúrky (2010-ky):	28
3.1.4 Kovové Akcenty (2010-ky):	28
3.1.5 Robustné Platformy (2010-ky až 2020-ky):.....	30
3.1.6 Zvieracie Vzory (2010-ky až 2020-ky):.....	31
Dobre známy trend zvieracích vzorov zažil medzi rokmi 2010 a 2020 svoj pozoruhodný návrat. Tieto vzory boli bežné pri zdobení topánok, od športovej obuvi až po vysoké podpätky. Zvieracie vzory, ako leopardie, hadie, zebrie a mnohé ďalšie, pridali k obuvi odvážnu a exotickú dimenziu, čo vytvorilo vizuálny efekt, ktorý rezonoval s ľuďmi, ktorí hľadali odvážny a štýlový vzhľad symbolizujúci divokosť a nespútanosť. [51]	31
3.1.7 Perie a Kožušiny (2010-ky až 2020-ky):	32
3.1.8 Transparentné Detaily (2010-ky až 2020-ky):	33
3.1.9 Prispôsobenie a Personalizácia (2010-ky až 2020-ky):	34
3.1.10 Udržateľné Ozdoby (2020-ky):.....	35
3.1.11 Hightech Ozdoby (2020-ky):	35
3.2 VZOSTUP PÁNSKEJ MÓDY	36

3.3	STREETWEAR A OBUV V 21. STOROČÍ	38
3.3.1	Podpätky v spojitosti so streetwearom	39
3.4	3D TLAČ A JEJ VYUŽITIE V OBUVNÍCKOM PRIEMYSLE.....	41
3.5	UDRŽATELNOSŤ V MÓDNOM PRIEMYSLE	43
3.5.1	Ekologický prístup v dizajne.....	44
3.5.2	Dekorovanie obuvi udržateľným spôsobom v 21. storočí	44
4	ZDOBENIE OBUVI POMOCOU KRYŠTÁLOV – SWAROVSKI A PRECIOSA	47
4.1	SWAROVSKI.....	47
4.2	PRECIOSA	47
5	DEKORÁCIA TOPÁNOK V 1. DEKÁDE 21. STOROČIA.....	50
6	DEKORÁCIA TOPÁNOK V 2. DEKÁDE 21. STOROČIA.....	51
7	POROVNANIE DEKORÁCIÍ TOPÁNOK NAPRIEČ DEKÁDAMI	52
II	PRAKTICKÁ ČASŤ.....	53
8	ODRAZ A OBRAZ DOBY.....	54
8.1	KOMBINÁCIA ŠTÝLOV – STREETWEAR V GLAMOUR PREVEDENÍ	54
9	ZVOLENÁ FAREBNOSŤ.....	56
10	SPRACOVANIE OZDOBNOSTI KOLEKCIE A POUŽITÉ MATERIÁLY	57
10.1	ZDOBENIE KRYŠTÁLIKMI PRECIOSA.....	57
10.2	DENIM – ZVRŠKOVÝ MATERIÁL	58
10.3	USEŇ – MATERIÁL POUŽITÝ NA FRANCÚZSKOM LEMOVANÍ, VKLADACÍCH STIELKACH A PODŠÍVKACH	59
11	PODPÄTKY Z 3D TLAČE	60
	MOODBOARDY	62
11.1	PRVOTNÉ NÁVRHY 1.....	63
11.2	PRVOTNÉ NÁVRHY 2.....	64
11.3	FINÁLNE NÁVRHY.....	65
12	MODEL 888.....	66
13	MODEL 111.....	67
14	MODEL 333.....	68
	ZÁVER	69
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	70
	SEZNAM OBRÁZKŮ	77
	SEZNAM PŘÍLOH.....	83

ÚVOD

Táto bakalárska práca popisuje tému ozdobovania obuvi počas prvých dvoch dekád 21. storočia. Približuje premenlivý charakter módy nového milénia, akým spôsobom ho ovplyvňuje Generácia Z, či influenceri s ňou spojený. Definuje tiež obraz ženstva očami obuvi spolu s rozmahom pánskej módy posledných dvoch desaťročí a tiež vysvetľuje vytváranie prvých dojmov na základe obuvi. Najväčšiu pozornosť však venuje ozdobnosti a otázkam z nej vyplývajúcich. Popisuje teda symbolizmus ozdobovania obuvi, jeho úlohu pri vyjadrovaní nie len osobných preferencií, ale aj vyobrazenie sociokultúrneho kódu a zodpovednosť dizajnéra s tým spojenú. Dizajnér pri ozdobovaní nemá však len zodpovednosť poznať význam symbolov, ale aj vplyv dekorácií na ľudské vnímanie a podľa toho by mal ku ozdobovaniu pristupovať. Dominantnou a neoddeliteľnou súčasťou módného sveta v 21. storočí sú nepochybne rýchlo meniace sa trendy, ktoré udržujú dynamiku módy nažive a preto práca približuje postupný vývoj najväčších trendov ozdobovania obuvi naprieč oboma dekádami. Ďalej zistíme, že na vývoji a posune týchto trendov sa z veľkej časti podieľa aj posun technológií spolu s vývojom ľudského myslenia v oblasti morálky a etiky. V závere teoretickej časti práca približuje 2 veľké firmy ktoré okrem iného sprostredkujú ozdobné aplikácie vo forme kryštálov používané pri zdobení obuvi veľkými módnymi dómami ale aj samostatnými jednotlivcami, pričom práca zameriava viac pozornosť na firmu Preciosa nakoľko ich kryštály sa ďalej následne využívajú v praktickej časti tejto práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MÓDA 21. STOROČIA

Móda 21. storočia sa vyznačuje všestrannosťou, obratnosťou a rýchlym vývojom, ktorý poháňajú technologické inovácie a sociálne médiá. Štvrtá priemyselná revolúcia transformovala spôsob, akým si ľudia vyberajú oblečenie a vyjadrujú svoj osobný štýl. Oproti minulým éram sa móda 21. storočia neviaže na jednotnú estetiku, ale skôr na rôznorodosť momentov a trendových šialenstiev ovplyvňovaných sociálnymi médiami, zábavou a celebritami. V tomto dynamickom svete sú technologický pokrok a sociálne siete formujúcimi silami, ktoré formujú spôsob, akým sa spoločnosť pozerá na oblečenie a módné trendy. [1], [2], [3] Vynález mobilných telefónov a internetu je bezpochyby veľmi kľúčovým aspektom tohto storočia. Nemožno poprieť, že oba tieto spomínané nástroje výrazne podporili rýchlosť trendov, masívne ovplyvňovanie a celkovú dynamiku módy dnešných dní. Rôzne sociálne siete, weby a aplikácie robia módu dostupnejšou než kedykoľvek predtým a viac než podliehajú trendom ich samy určujú.

Obrázok 1: Príklad obuvi 21. storočia [4]

V súčasnej ére sa módný priemysel angažuje v podpore individuálneho prejavu a hľadania identity. Šatník nie je len miestom na odzrkadlenie aktuálnych nálad, ale stáva sa priestorom na hlboké reflektovanie pohľadov na svet a výrazných črt jedinečnej identity. Odevy, obuv a doplnky slúžia nielen ako estetický prvok, ale aj ako komunikačné médium pre prezentáciu koreňov, kultúrneho zázemia a hodnotových základov. Móda sa stala rýchlejšou, rozšírenejšou aj cenovo dostupnejšou. Dynamické obmieňanie štýlov sa prispôsobuje potrebám strednej triedy. Celkovo vzaté, súčasná móda je nenahraditeľnou súčasťou sociokultúrneho kódu. Dizajnové prvky, extravagancie i nenápadné trendy ponúkajú jednotlivcom priestor na osobnú interpretáciu a vyjadrenie. Móda sa tak stala nástrojom pre individuálnu kreativitu a sebahodnotenie, vytvárajúc platformu pre emocionálnu a intelektuálnu expresiu v období nového milénia. [5], [6]

1.1 Gen Z a prístup k móde

Gen Z je mladá generácia ktorá nastúpila už po polovici 90. rokov 20. storočia po Generácií Y a rodila sa do roku 2010, kým na scénu neprišla Generácia Alfa. Ako prví narodení do digitálneho veku, títo mladí jednotlivci transformujú nielen spôsob, akým konzumujú módu, ale aj samotné trendy a hodnoty spojené s týmto odvetvím. Generácia Z je charakterizovaná svojím úzkym vzťahom s technológiami, čo formuje nielen ich sociálne interakcie, ale aj spôsob, akým pristupujú k módnemu estetike. Sú to globálni občania so silným dôrazom na sociálnu zodpovednosť a ekologickú udržateľnosť. Táto generácia nie je len spotrebiteľom, ale aktívnym tvorcom trendov, ktorý ovplyvňuje módné preferencie a postoj k módnemu scéne. Vo vzťahu k módnemu priemyslu vykazuje Generácia Z vysokú mieru inovácií a prijíma nové trendy so zaujatím. Preferencie Gen Z smerujú k produktom, ktoré zdôrazňujú hodnoty rovnosti, diverzity a slobody. Zaujímavým aspektom je aj vzťah tejto generácie k značkovým produktom, kde kvalita stále zohráva kľúčovú úlohu, no nebránia sa ani investovať do nových a nekonvenčných módných zážitkov. Pri nákupe obuvi, oblečenia a doplnkov sa Generácia Z riadi niekoľkými kritériami. Perfekcionizmus, značková vedomosť a vysoká módna vedomosť spolu aj s emocionálnym aspektom nákupu sa tak stávajú kľúčovými faktormi pri formovaní ich individuálneho štýlu. Sú aktívni na sociálnych médiách, kde zdieľajú svoj módný štýl a prispievajú k formovaniu trendov. Generácia Z tak nie je len pasívnymi pozorovateľmi módy, ale aktívnymi hráčmi, ktorí vytvárajú svoj vlastný štýl a definujú trendy. S ich dôrazom na hodnoty, rýchlu adaptáciu zmien a online interakcie sa stali kľúčovým segmentom pre módný priemysel 21. storočia. Ich angažovanosť vytvára

nové paradigmy pre tradičné značky a prináša nový rozmer individuality a kreativity do sveta módy. [7], [8]

Obrázok 2: Gen Z a prístup k móde [9]

Obrázok 3: Gen Z a módna obuv [10]

1.2 Etické otázky v rámci módného priemyslu v 21. storočí

V priebehu druhej dekády 21. storočia sa móda konečne začala približovať k svojmu vedomiu a jej predstavitelia, vrátane návrhárov, modeliek a podnikateľov, začali spolupracovať s cieľom pozitívne ovplyvniť svet. Etická prax sa zameriava na kultúru reklamy a najmä na problematiku využívania detských modelov na propagáciu predpubertálnej sexuality v reklamnej módnej fotografii. Táto prax nesie so sebou nielen kozmetickú funkciu, ale aj deformuje sociálne hodnoty a postoje. Súčasne sa začalo viac diskutovať aj o etických aspektoch nosenia kožušín, ktoré priamo súvisia s neľudským a barbari žijúcim zaobchádzaním so zvieratami. Tieto otázky reflektujú rastúcu snahu módy presadiť sa ako odvetvie, ktoré má zodpovednosť voči spoločnosti a životu. [11]

1.3 Influenceri a ich vplyv na súčasný postoj k móde

S rozvojom sociálnych médií vznikla nová kategória osobností, ktoré majú výrazný vplyv na módnú scénu a správanie ich nasledovateľov. Títo jednotlivci, známi ako influenceri, sa stali kľúčovými postavami v rámci formovania módných trendov a šírenia inšpirácie. [7]

Influenceri získavajúci veľký nasledovateľský základ, najmä medzi príslušníkmi Generácie Z, majú dnes schopnosť ovplyvňovať nielen módný štýl, ale aj životný štýl ich fanúšikov. Ich prítlačivý obsah, či už ide o oblečenie spolu s obuvou a doplnkami, farby alebo materiály, formuje vkus a preferencie ich fanúšikov. Zohrávajú tak kľúčovú úlohu v procese formovania módných trendov. Ich schopnosť kombinovať a prispôbovať rôzne módné prvky ovplyvňuje nároky ich skladovateľov na oblečenie. Týmto spôsobom sa stávajú katalyzátorom tvorivosti a sebedomia, pretože fanúšikovia nachádzajú inšpiráciu v jedinečných štýloch a kombináciách, ktoré influenceri prezentujú. Predstavujú nový fenomén v módnjej sfére 21. storočia a očakáva sa, že táto dynamika bude pokračovať a ovplyvňovať spôsob, akým ľudia konzumujú módu v digitálnom veku. [7]

Dnešných influencerov by sme tak mohli prirovnať ku hviezdám filmového plátna 20. storočia. Svojím spôsobom vtedajšie herecké hviezdy boli tiež influenceri svojej doby. Taktiež mali schopnosť ovplyvniť a pobláznit masu od štýlu odievania a obúvania až po účesy a zostrihy vlasov. Dnešná doba vymenila filmové plátna za displeje našich telefónov a hrdinov z celovečerných filmov za vzory zo stories a reels na Instagrame či TikToku apod.

1.4 Obraz ženstva v 21. storočí z pohľadu obuvi

Počas celej histórie bola obuv mocným symbolom ženskosti, často používaná na zvýraznenie fyzických vlastností a posilnenie spoločenských očakávaní. Avšak 21. storočie svedčí o významnej zmene v vnímaní ženskej obuvi. Zatiaľ čo vysoké podpätky zostávajú základom mnohých ženských šatníkov, zaznamenala sa rastúca akceptácia širšej škály štýlov, vrátane tenisiek či nízkych topánok. Táto zmena môže byť pripisovaná niekoľkým faktorom, vrátane rastúcej účasti žien na aktívnom životnom štýle, vzrastajúceho významu neformálnych dress codeov a rastúceho dôrazu na pohodlie a osobný výber. Výraz ženskosti bol v priebehu histórie plynulým konceptom, formovaným kultúrnymi normami, spoločenskými očakávaniami a individuálnym vyjadrením. V 21. storočí sa tento obraz stal čoraz komplexnejším a mnohotvárnejším, odrážajúcim rozmanitosť ženských skúseností

s rastúcim dôrazom na seba prezentáciu. Odvážnejšie dizajny, nekonvenčné materiály a kombinácia mužských a ženských prvkov sa stali čoraz bežnejšími. To odzrkadľuje rastúcu ochotu žien spochybňovať tradičné predstavy o ženskosti a vyjadrovať svoju individualitu prostredníctvom svojich módných výberov. Obuv a doplnky zohrávajú významnú úlohu pri vyjadrovaní ženskosti, slúžia ako vizuálne symboly štýlu, osobnosti a identity. [12], [13], [14]

Vstupom do začiatku novej éry sa ženy začali cítiť silnejšie a začali viac presadzovať svoje presvedčenie, že ich prejavy môžu nájsť odznenie v sociopolitických kruhoch moci. Aj kvôli tejto skutočnosti sa na počiatku objavil módný trend smerujúci k maskulinizovanej forme dámskej módy, ktorá sa pohybovala na hranici androgýnie. Zaujímavým javom bolo paralelné vzniknutie obrazu transgenderizmu s nárastom záujmu o publikácie zaoberajúce sa tematikou queer. V dnešnej kultúre prebieha neustále a nekonečné hľadanie variácií na tému, ktorá ženám predstavuje mierne nové obrazy samých seba. Okolo roku 2006 prišlo však k dohľadnému prehodnoteniu koncepcie nového, sebavedomého obrazu ženy. Jej konzistentné a nenútené štýlovanie, ktoré dokázalo dosiahnuť správnu rovnováhu medzi mužskými a ženskými prvkami, ponúkalo riešenia pre to, v čom sa ženy cítili pohodlne. Pohľad na silnú ženu sa ale začal viac zameriavať na jej vznešenosť než na agresivitu a dodnes sa tento prístup drží v popredí. Avšak 21. storočí je obraz ženskosti v obuvi a doplnkoch dynamický a neustále sa vyvíjajúci koncept. [15]

1.5 Prvý dojem na základe obuvi od staroveku až po 21. storočie

Obuv nie je len praktickým doplnkom odevu, ale predstavuje aj významné vyjadrenie jednotlivcov, nesúce neverbálne signály a komunikujúce informácie o ich osobnosti. V súčasnej dobe, kedy prvý dojem hrá kľúčovú úlohu, topánky môžu ovplyvniť subjektívne posúdenie a relatívne presné odhady o veku, pohlaví či príjme nositeľa. [16]

Obuv bola vždy dôležitou súčasťou ľudského odievania a plnila nielen praktickú funkciu ochrany nôh, ale aj symbolickú funkciu vyjadrenia spoločenského statusu, identity a rodovej príslušnosti. Pohľad na ženu a muža sa v priebehu histórie menil a vyvíjal a s ním aj typ obuvi, ktorú nosili avšak zvyk prezentovať sám seba pomocou obuvi pretrváva už tisíročia. Napríklad v starovekom Egypte boli sandále výhradne symbolom statusu a bohatstva či už

boli vyrobené z papyrusu, usne alebo zlata. Zatiaľ čo počas éry antického Grécka sa sandále používali ako bežná obuv pre oba pohlavia. Obyvateľov vyššej vrstvy od nižšej tu oddeľovalo hlavne zdobenie sandálov či už drahokamami alebo drahými kovmi. Zvlášť kategóriou boli aj sandále pre športovcov obsahujúce hroty. Počas obdobia stredoveku obuv tiež pevne definovala spoločenské postavenie a nosenie obuvi určenej pre vyššiu triedu spoločensky nižšími spoluobčanmi bolo prísne zakázané, a v prípade porušenia aj trestané. V tomto období sa začala rozlišovať dámska a pánska obuv. Ženy nosili obuv s okrúhlou špičkou, zatiaľ čo muži inklinovali k noseniu špicatých topánok nazývaných *soulier à la poulaine*. Ich postavenie v spoločnosti bolo v tomto prípade definované práve dĺžkou špice topánok. Ďalším stredovekým trendom, ktorý hneď na prvý pohľad dokázal priradiť svojho nositeľa k vyššej spoločnosti boli *Chopines*. Vyznačovali sa mimoriadne vysokou platformou, ktorá sa tešila obľube v 16. a 17. storočí. Nosili ich muži aj ženy, avšak stali sa symbolom statusu a bohatstva najmä pre ženy z vyšších spoločenských vrstiev. [17]

Obrázok 4: Chopine z modrého hodvábného zamatu ozdobne vyšívajú kovovou niťou, tzv. dracounem. Pôvod z Talianska r. cca 1590–1600. Dnes sa nachádza v Metropolitnom umenia v New Yorku. [18]

V Benátkach, centre módy a obchodu tej doby, boli chopines neoddeliteľnou súčasťou benátskeho imidžu. Výška platformy sa líšila, pričom najvyššie platformy dosahovali až 50 cm. Jedným z najznámejších nositeľov tejto obuvi bol francúzsky kráľ Ľudovít XIV., ktorý ich používal na zvýšenie svojej výšky a pôsobenie impozantnejším dojmom. Jeho záľuba v tejto extravagantnej obuvi ovplyvnila módu v celej Európe a prispela k popularite chopines medzi mužmi z kráľovských a šľachtických rodov. Aj keď boli chopines nepraktické a ich nosenie bolo niekedy nebezpečné, symbolizovali krásu, bohatstvo a moc. [17], [19]

V období 19. storočia začala obuv viac rozlišovať symbol ženskosti a mužnosti. Dámska obuv bola charakteristická úzkymi topánkami na podpätkoch, ktoré sťažovali chôdzu a symbolizovali ženskosť, sexualitu a prípadnú krehkosť. Zatiaľ čo páni svoju silu a mužnosť dávali najavo robustnou koženou obuvou. Obuv prešla zmenou v 20. storočí na pohodlnejšiu a funkčnejšiu pre obe pohlavia. Ženy začali nosiť nohavice a lodičky, zatiaľ čo muži nosili tenisky a mokasíny. V tomto období sa zároveň začala aj stierať hranica medzi pánskou a dámskou obuvou a prišla na scénu unisex obuv, ktorá sa stala populárnou a obe pohlavia začali nosiť podobné typy obuvi. [20]

Dnes, v 21. storočí predstavuje obuv tiež výrazný symbol módnej identity a je jedným zo základných prostriedkov komunikácie o osobnosti nositeľa. Samotný dizajn dnes už spoločenské postavenie striktne nedefinuje, obuv sa stala formou sebvýjadrenia a ľudia si ju vyberajú podľa svojho individuálneho štýlu a preferencií. Stále však vďaka nej vieme už na prvý pohľad odhadnúť niektoré vlastnosti jej nositeľa. Extrovertní jednotlivci preferujú viac farebné topánky, vyjadrujúce ich živú osobnosť. Osoby s vyšším príjmom zas častokrát uprednostňujú luxusné značky nie len kvôli ich kvalite, ale aj pre prezentáciu sociálneho postavenia. Nie len výber obuvi ale aj zaobchádzanie s ňou spolu so starostlivosťou, ktorá je jej poskytovaná tiež napovedia mnohé o nositeľovi. Topánky sú teda aj dnes dôležitým prvkom módneho prejavu v rámci spoločenských tried a kultúrneho kontextu. Tento druh behaviorálneho odkazu poskytuje nepriame náznaky o ľuďoch, prispievajúc k formovaniu prvých dojmov a subjektívnych posúdení. [21], [15]

2 ZDOBENIE OBUVI V 10. A 20. ROKOCH 21. STOROČIA

Ozdoba sa definuje ako "krásna, ozdobená vec". V renesančnej ére L. B. Alberti konceptualizoval ozdobu ako prídavný prvok, ktorý prispieva k celkovej estetickému hodnote. Jung zas zdôraznil, že ozdoba zahŕňa vlastnosti, ktoré napomáhajú dosahovaniu krásy prostredníctvom vnášania poriadku do priestoru. Navyše, ozdoba, ktorá tvaruje celkový obraz diela, pôsobí ako stimul pre diváka a vizuálny podnet pre prirodzenú ľudskú túžbu po vyjadrení krásy. V podstate dekoratívnosť predstavuje vytvorenie ďalšieho poriadku vo vizuálnej kráse prostredníctvom nových foriem a prispieva k zvýšeniu vizuálnej atraktívnosti vonkajšieho tvaru. [22]

Obrázok 5: Haute Couture kryštálmi zdobená obuv od dizajnéra Christopheja Kane-yho v spolupráci so značkou Crocs (2016) [23]

Obrázok 6: Výrazne zdobená obuv perlami a kryštálmi na platforme od dizajnéry Simony Rocha v spolupráci so značkou Crocs (2023) [24]

2.1 Úvod k ozdobovaniu obuvi v novom tisícročí

Zdobenie, prostredníctvom doplnkov a ozdôb, sa v oblasti módy stalo výrazným spôsobom, ako nositelia stelesňujú krásu, zdôrazňujú svoje postavenie a vyjadrujú osobný štýl. V rámci módy je termín "ozdoba" viazaný na dekoratívne prvky, ktoré zdôrazňujú a pridávajú estetickú hodnotu a vizuálnu atraktivitu obuvi, odevom a ostatným doplnkom. Zdobenie

v móde dnes jednoznačne predstavuje fascinujúci aspekt, ktorý nielenže zdôrazňuje vizuálnu stránku obuvi a doplnkov, ale aj komunikuje jedinečný príbeh nositeľa. Je to proces, kde estetika a identita sa spájajú, tvoriac dynamický jazyk, ktorý ovplyvňuje spôsob, akým vnímame a komunikujeme v rámci módnjej kultúry. Odborný pohľad na túto problematiku nám umožňuje lepšie pochopiť hlbšie vrstvy zdobenia v móde a jeho vplyv na individuálnu i kolektívnu identitu. Patrí sem množstvo foriem dekorácií, ako sú napríklad vyšívanie, rôzne potlače či ručné maľovanie, komponenty z plastu, dreva aj z kovu, rôzne korálky spolu aj s nažehlovacími kamienkami (hotfix), ozdobné kombinovanie najrôznejších materiálov, rôzne povrchové úpravy či použitie zaujímavých výrezov, ktoré sa integrujú do obuvi s cieľom obohatiť jej vizuálny dojem. Zdobenie je dynamickým prvkom, ktorý neustále formuje a obnovuje módnny priestor. Tieto prvky majú význam aj v rámci kultúrnych, spoločenských a náboženských komunit, čo ich robí dôležitým aspektom komunikácie a seba reprezentácie. Stáva sa ale aj formou umeleckého vyjadrenia, ktoré transcenduje praktický účel obuvi, odevu a doplnkov. Ozdobené predmety, hoci môžu plniť rovnakú funkciu ako ich nezdobené ekvivalenty, nesú so sebou dodatočný význam a vyjadrujú individualitu nositeľa. Móda, ako zložitý jazyk seba reprezentácie, si vyžaduje pozornosť a starostlivosť. Nedbalé nosenie módy a dekorácií môže viesť k nesprávnym dojmom a vnímaniu osobnosti nositeľa. [25], [26], [27], [28]

Obrázok 7: Výrazne zdobené tzv. slingback od značky Mach & Mach [29]

2.2 Dekoratívne prvky a zodpovednosť dizajnéra

Dekoratívne doplnky predstavujú v oblasti módy a dizajnu kľúčové faktory, ktoré ovplyvňujú dekoratívne efekty a ich implementáciu v rámci módy. Tieto doplnky neslúžia len na zdobenie, ale majú výrazný vplyv na charakter vnímania zo strany dizajnéra aj príjemcu. Ich úloha siaha za hranice vizuálnej atraktivity, preniká totiž do formovania osobnosti a určuje motivácie a emocionálne tendencie jednotlivcov v rámci vyberania si materiálov a ozdôb, ktoré nesú. Vo všeobecnosti platí, že dekoratívne tvary, hoci sa líšia, podliehajú jednotným fyzikálnym zákonom, ktoré vysvetľujú, ako vnímať veci tvoriace akýkoľvek dizajn. Aj nepravidelné javy a tvary podliehajú takmer vždy určitému poriadku a ich existencia zväčša nie je náhodná. Dekoratívne prvky v móde sú prostriedkom na zvýšenie hodnoty obuvi aj ostatných produktov, spájajúc funkčné a estetické aspekty spolu so sociokultúrnym podkladom. Ich realizácia vyžaduje použitie rôznych techník a dizajnérov, ktorí pracujú na výbere mechanizmov a ozdobných návrhov v súlade s vekovými aj záujmovými skupinami a pohlavím. [30]

Dekoratívne doplnky a pohyblivé vzory majú zásadný vplyv na myseľ príjemcu a môžu upriamovať pozornosť na konkrétnu časť. Dizajnér je zodpovedný za porozumenie fázam tvorby, materiálovej a technickej rozmanitosti dekorácií, ktoré sú kompatibilné s daným materiálom, módnym trendom a cieľovou skupinou. Dekorácie sa líšia v závislosti od štádia tvorby a preto bolo dôležité dosiahnuť harmonický vzťah. Umelecká a technická pohoda dizajnéra je nevyhnutná pre správne testovanie a dosiahnutie funkčných a estetických cieľov dekorácií. Dekoratívne doplnky sú kľúčovým elementom v komplexnom procese vnímania, kde ich výber a implementácia formujú individuálnu i kolektívnu identitu v rámci módnej kultúry. [30]

2.3 Symbolizmus v ozdobovaní obuvi

Symbolizmus v móde sa vzťahuje na význam alebo asociácie vyvolané daným produktom. Dekoratívny dizajn stimuluje vizuálne a senzorické vnímanie a poskytuje návrhy súvisiace so symbolickými tvarmi a farbami. [31]

2.3.1 Symbolizmus v Africkej móde

Symbolické posolstvá interpretované pomocou módy sú pre ľudstvo neoddeliteľnou súčasťou už dlhé veky. Typickým príkladom boli a sú odevy pochádzajúce z územia Afriky. Ich charakteristickou črtou sú špecifické vzory a farby, ktoré v tejto kultúre zohrávajú veľmi dôležitú úlohu. Aj napriek tomu, že pôvodne je tu patrná absencia symbolizmu v obuvi a vlastne aj obuvi ako takej, slúžia africké symbolické odevy dodnes ako veľká inšpirácia pre mnohých dizajnérov. [32]

Vzory a rozmanitá farebnosť sú tu viac než len dekorácia. Každý symbol v tejto kultúre totiž koreluje s určitým náboženským, politickým alebo historickým presvedčením. Napríklad žlté, oranžové a červené pruhy na tkaninách tu predstavujú slnko, oheň a krv. Fialové, modré a zelené pruhy symbolizujú oblohu, vodu a plodnosť. Štvorcové vzory sú spájané s predkami, ktorí ich používali na pochovávanie kráľov. Cikcaky predstavujú blesk, zatiaľ čo priame a diagonálne čiary predstavujú dážď, rieky a potoky. Symbol ryby predstavuje šťastie a hojnosť. Dôležitú rolu tu zohráva aj to, akým spôsobom sú ozdobné tvary vyobrazené a v akých pozíciách sa medzi sebou nachádzajú. Napríklad kruh symbolizuje slnko. Tri plné kruhy v trojuholníku predstavujú tri skupiny ľudí, ktorí navzájom žijú v mieri a harmónii. Jeden veľký kruh obklopený mnohými malými predstavuje deti a jedinečný vzťah, ktorý môže mať iba rodič a dieťa. Kruh tvorený malými štvorčkami znamená zdravie a rodinu. Štvorec so štyrmi bodkami vo vnútri predstavuje Zem a štvorec s piatimi bodkami predstavuje vesmír. Päť štvorcov usporiadaných do kríža predstavuje svetové strany. [32] Medzi obľúbený ozdobný prvok Afričanov môžeme zaradiť aj mušľové korálky z ktorých vytvárali ozdobné sukne, plášte, pokrývky hlavy a dokonca aj topánky. Farby a vzory koráľkových výšiviek odlišovali kmene od seba a štýly zdobenia oblečenia rozlišovali ľudí podľa pohlavia, veku a sociálneho postavenia. [33]

Jedným z príkladov inšpirovanou africkou kultúrou a jej symbolmi nájdeme v jarnej kolekcii *houte couture* od Jeana Paula Gaultiera z roku 2005.

Obrázok 8: Model inšpirovaný africkými prvkami z Haute Couture kolekcie Jean Paula Gaultiera Jar/Leto 2005 [34]

2.3.2 Symbolika v ľudovom odievaní

Zdroj symbolického ozdobovania môžeme nachádzať aj v odevu a obuvi našich vlastných predkov. Dekorativnosť je jedným z najvýznamnejších aspektov slovanských krojov. Prejavovala sa v bohatom využívaní farieb, vzorov, výšiviek a doplnkov, ktoré mali nielen estetickú funkciu, ale aj symbolický a sociálny význam. Dekor v podobe ornamentov, výšiviek a amuletov symbolizoval ochranu pred zlými duchmi a chorobami. Tiež mal za úlohu posilňovať rôzne pozitívne vlastnosti svojho nositeľa. Farebnosť odevu a dekoru na ňom plnila taktiež dôležitú rolu. Zvolené farby totiž prezentovali stav a vek svojho nositeľa a zároveň prezrádzali príležitosť na ktorú sa človek obliekol – práca, obrad, sviatky. Vďaka symbolom a farebnosti krojov sa dalo relatívne presne určiť z akého regiónu pochádzajú. Použité vzory a motívy výšiviek vychádzali buď z jednoduchých geometrických vzorov, pričom ich vzájomným zoskupením a kombinovaním vznikali bohaté ornamenty, alebo vyobrazovali prírodu vo forme zvierat či rastlín a tým symbolizovali vlastnosti s nimi spojené. Niekedy počas 16. a 17. storočia sa na Slovensko dostali talianske vzorníky ktoré začlenili renesančné motívy ako napríklad klinčeky, tulipány, strapce hrozna, kohúty, pávy, jelene či postavy Adama a Evy medzi obľúbené formy dekoračných námetov. [35]

Výšivka na krojoch sa pôvodne používala na funkčné účely. Zdobila miesta, ktoré spájali časti kroja a spevňovali sa okraje, aby sa nerozstrapkali. Vznikal jednoduchý ornament, ktorý sa časom rozvíjal do väčších plôch. Neskôr sa objavil aj druhý typ výšivky, ktorý mal dekoratívny charakter a svojím dizajnom oddeľoval medzi sebou jednotlivé regióny a niesol v sebe ich symbolické odkazy. [35]

Ľudia v tomto období boli úzko spätí s prírodou a jej priamym vplyvom na život. Pre obyčajného vidieckeho človeka bola príroda silným a často aj jediným esteticky podnetným priestorom, ktorý mu okrem ťažkej práce poskytoval aj rozptýlenie zmyslov. Významnú úlohu pri udržiavaní harmonického vzťahu človeka a prírody a následného výberu motívov na ozdobné výšivky zohral aj rozvoj ľudového liečiteľstva a vplyv samotných liečivých rastlín, ktoré sa vyskytujú vo voľnej prírode. Ako príklad môžeme uviesť obľúbený motív kvetu šíповej ruže. Na našom území sa vyskytuje hojne na pastvinách, krovinatých stráňach a na okrajoch lesov. Táto rastlina bola obľúbeným motívom už u starých Grékov a Rimanov, kde sa označovala za kvet Venuše. Symbol šípkky v ľudovej ornamentike je spojený aj s cirkevnou symbolikou, kde červená ruža symbolizuje preliatie Kristovej krvi a biela zas nepoškvrnenosť Panny Márie. [36]

Obrázok 9: Folkórne bohato zdobené čepce [36]

Módne produkty v rátane obuvi môžu aj dnes častokrát niesť nejakú myšlienku symbolickým spôsobom. V 21. storočí sa tento symbolizmus vyvinul tak, aby sa dal zachytiť súčasnými trendami a hodnotami. Dizajnéri dnes začleňujú širokú škálu motívov a techník na vytvorenie topánok, ktoré sú esteticky príjemné a preniknuté hlbším významom.

Konkrétné dekoratívne dizajny môžu byť ikonami, ktoré vyjadrujú klasické, luxusné, romantické, historické alebo futuristické prvky. Okrem toho dekoratívne dizajny zvyšujú hodnotu produktu a vytvárajú nové módné siluety. Preto prijímanie dekoratívnych dizajnov založených na symbolike môže prispieť k udržiavaniu hodnoty produktu. Keď sa móda bude naďalej vyvíjať, obuv využívajúca symboliku bude pravdepodobne dôležitou a vplyvnou súčasťou priemyslu, odrážajúc neustále sa meniacu ľudskú identitu a vyjadrovanie sa. Medzi príklady sem možno zaradiť zvieracie motívy spájané so symbolom daných zvieracích vlastností, kultúrne symboly vyjadrujúce nie len kultúrnu identitu a dedičstvo ale aj prípadné duchovné spojenie. Ďalej sem tiež patria ozdoby ktoré na základe asociácií symbolizujú rôzne politické postoje, prípadný protest alebo hlásenie sa k aktivizmu. Okrem ďalších mnohých treba ešte určite spomenúť osobné ikony a popkultúrne odkazy, pomocou ktorých sa v ére sociálnych médií a popkultúry obuv často používa na vyjadrenie osobných záujmov a príslušností. Hviezdne celebrity, hudobníci a fiktívni hrdinovia môžu byť na topánkach predstavení ako spôsob, ako ukázať fanúšikovskú základňu alebo stelesniť konkrétnu osobnosť. [37], [38], [39], [15]

3 TRENDY A ICH POVAHA V 21. STOROČÍ

Trendy v obuvi nového milénia sú zreteľne všestranné, flexibilné, prispôsobujúce sa neustálym zmenám a technologickému pokroku. Ozdobovanie obuvi v dnešnom storočí jednoznačne prekračuje rámec bežnej obuvi a stáva sa živým vyjadrením identity v globalizovanom svete. Trendy nie len v obuvi reflektujú potrebu individuálneho výrazu a kladú čoraz väčší dôraz na udržateľnosť. Toto obdobie prináša zlomový moment, kedy móдне trendy nie sú len o oblečení a obuvi, ale o vytváraní vizuálnej kultúry, ktorá formuje našu identitu a spája nás s kolektívnym pohľadom na svet. [40], [15]

Dynamika módy, neustále prenikaná novými štýlmi a vplyvmi, podlieha cyklom mód, ktoré sú formované komplexnými sociokultúrnymi faktormi a pokrokmi v oblasti technológií. Transformácie v oblasti módy reflektujú nielen subkultúrne vplyvy, ale aj schopnosť reinterpretácie minulosti v súlade so súčasnými vkusmi. Vývoj módných trendov je poháňaný nielen sociálnymi vymedzeniami, ale aj skúsenosťami s produktmi a preferenciami spotrebiteľov. Globálna povaha módy rýchlo reaguje na trendy prostredníctvom fenoménu „fast fashion“¹, reprezentovaného značkami ako Zara a H&M. Prediktívna analýza v oblasti módy je nielen fascinujúca, ale aj strategicky zodpovedná, keďže tieto prognózy zásadne ovplyvňujú dlhodobé a krátkodobé strategické rozhodnutia v módnom priemysle. Nie je len nástrojom v rukách odborníkov, ale prostredníctvom svojho vplyvu na rozhodovacie procesy prispieva k formovaniu podoby celého odvetvia. Je základným prvkom pre udržanie konkurencieschopnosti a aktuality v rámci rýchlo sa meniaceho módného priemyslu. [41], [42]

3.1 Najväčšie trendy v ozdobovaní obuvi v 21. storočí

21. storočie počas svojich prvých dvoch dekád obsiahlo rôznorodé trendy dekorovania obuvi, ktoré pohltili nadšencov módy. Tu sú niektoré najvýraznejšie z nich:

---

¹ Fast fashion - lacné oblečenie, ktoré rýchlo vyrábajú maloobchodníci na masovom trhu v reakcii na najnovšie trendy

3.1.1 Aplikácie vo forme korálok, flitrov či kryštálov (Skoré 2000-ky):

Skoré 2000-ky priniesli nárast popularity obuvi v nablýskanom štýle. Ozdobené a trblietajúce sa topánky sa tak stali popredným trendom začiatku nového tisícročia. Obuv bola zdobená kryštálkami či inými kamienkami, flitrami, trblietkami a ďalšími ligotavými ozdobami, čo im dodalo nádych glamouru, teda dojem blahobytu, elegantnosti a dokonalosti. [43]

Obrázok 10: Versace sandálky na podpätku zdobené hotfix krištálikmi z kolekcie Jar/Leto 2000 [44]

3.1.2 Nity v rôznych prevedeniach (Stredné 2000-ky):

V strede 2000-ých rokov prišli na scénu nity a im podobné napodobeniny. Používali sa v rôznych tvaroch aj veľkostiach, zväčša v typickom kovovom prevedení. Či už to boli členkové topánky alebo čizmy po koleno, táto forma zdobenia pridávala obuvi ostrý a rebelský nádych spolu s určitým punkový prvkom. [41]

Obrázok 11: Čizmy zdobené nitmi od značky El Dante z obdobia 2000-cok [45]

3.1.3 Strapce a Šnúrky (2010-ky):

Používanie strapcov a šnúrok sa stalo populárnym dekoračným prvkom, ktorý sa obzvlášť rozvinul okolo roku 2010. Tento módný trend priniesol do obuvi bohémsky inšpirovaný estetický vzhl'ad, ktorý vdýchol obuvi pocit hravosti a živosti. Trend nebol len o ozdobách; predstavoval aj kultúrny posun pridávajúci obuvi šmrnc a zdôrazňujúci jej pohyb. Využitie tohto trendu bolo obzvlášť obľúbené pri sandálovom type obuvi. [42]

Obrázok 12: Členkové čižmy zdobené strapcami od značky Burberry z roku 2015 [46]

3.1.4 Kovové Akcenty (2010-ky):

Kovové detaily, vrátane zlatých a strieborných akcentov reprezentovali hlavne všestranný dizajn. Počas desaťročného obdobia medzi rokmi 2010-2020 sa stali častými a bežnými v rôznych druhoch a štýloch obuvi. Či už zdobili tenisky, topánky na podpätku alebo baleríny, použitie kovových prvkov dodalo obuvi nádych šarmu a sofistikovanosti. Dizajnéri experimentovali s rôznymi textúrami a povrchovými úpravami, čím vytvorili dynamické prelínanie svetla a lesku. Kovový trend nielenže zvýšil vizuálnu príťažlivosť topánok, ale tiež odzrkadľoval súčasný estetický štýl v súlade s modernými vnímaniami 21. storočia. V dôsledku toho sa kovové akcenty stali charakteristickým znakom, ilustrujúcim, ako sa topánky vyvinuli z pôvodne výlučne funkčného prvku na expresívne a trendové doplnky v rozmanitom prostredí súčasnej módy. [47]

Obrázok 13: Čižmy zdobené kovovými akcentami od Alexandra McQueena z roku 2013 [48]

3.1.5 Robustné Platformy (2010-ky až 2020-ky):

Tento trend nabral na sile od roku 2010 po rok 2020. Robustné platformy zažili počas tohto obdobia renesanciu z ktorej vlastne aj čerpajú. Kombinácia odvážnych platforiem a rôznych detailov na ich dizajne vytvorila jedinečnú fúziu drsnosti a elegancie. V dôsledku toho sa tento trend stal symbolom moderného prístupu k móde, kde sa topánky zmenili na nositeľné umenie a posúvali hranice tradičného dizajnu obuvi v dynamickej módnej scéne 21. storočia. [17]

Obrázok 14: Čižmy na vysokej platforme od Marca Jacobsa z kolekcie Jar/Leto 2017 [49]

Obrázok 15: Obuv na vysokej zdobenej platforme od značky Prada z kolekcie Jar/Leto 2013 [50]

3.1.6 Zvieracie Vzory (2010-ky až 2020-ky):

Dobre známy trend zvieracích vzorov zažil medzi rokmi 2010 a 2020 svoj pozoruhodný návrat. Tieto vzory boli bežné pri zdobení topánok, od športovej obuvi až po vysoké podpätky. Zvieracie vzory, ako leopardie, hadie, zebrie a mnohé ďalšie, pridali k obuvi odvážnu a exotickú dimenziu, čo vytvorilo vizuálny efekt, ktorý rezonoval s ľuďmi, ktorí hľadali odvážny a štýlový vzhľad symbolizujúci divokosť a nespútanosť. [51]

Obrázok 16: Lodičky zdobené leopardími vzormi od značky Halpren z kolekcie Jar2013 [52]

3.1.7 Perie a Kožušiny (2010-ky až 2020-ky):

V 21. storočí sa zdobenie topánok perím a kožušinou stalo luxusným a extravagantným trendom, ktorý ponúka hmatateľnú a okázalú estetiku. Perie a kožušina boli použité na zdobenie rôznych druhov obuvi, od topánok po sandále a podpätky. Tento trend symbolizuje odklon od tradičných materiálov, čím sa do dizajnu obuvi zaviedli pocit glamour a znamená tiež odklon od minimalistických prístupov a oslavuje textúru a dekadenciu. Prvky tohto typu nielenže dodali extravaganciu, ale tiež vytvorili senzorický zážitok pre nositeľa. [53]

Obrázok 17: Čižmy zdobené dvojfarebnou kožušinou od značky Miu Miu z Parížskeho Fashion Weeku v roku 2017 [54]

Obrázok 18: Sandálky na podpätku zdobené perím od značky Yves Saint Laurent z kolekcie Jar/Leto 2018 [55]

3.1.8 Transparentné Detaily (2010-ky až 2020-ky):

Počas posledných uplynulých rokov sa využitie priehľadných detailov v dizajne obuvi stalo pozoruhodným trendom, ktorý priniesol modernú a futuristickú estetiku. Číre alebo transparentné materiály, vrátane PVC a vinylu, sa počas uplynulej dekády často používali ako dekoračné prvky v obuvi. Tento trend vytváral moderný a futuristický estetický dojem. Priehľadnosť sa stala symbolom inovácií a súčasného dizajnu v širšom kontexte pouličnej a neformálnej módy. Priehľadné detaily nielenže dodali topánkam elegantný a futuristický nádych, ale tiež umožnili kreatívny experiment s farbami a vzormi. Priehľadné prvky často poskytovali pohľad do vnútra topánky, pričom odhaľovali technológiu alebo jedinečné dizajnové prvky. Tento trend je príkladom toho, ako sa módný svet 21. storočia ujal nekonvenčných materiálov a predefinoval hranice tradičnej obuvi. [56]

Obrázok 19: Lodičky zdobené riasením transparentného zvrškového materiálu od značky Giorgio Armani z kolekcie Jar/Leto 2019 [57]

3.1.9 Prispôsobenie a Personalizácia (2010-ky až 2020-ky):

Čím viac sa blížime k roku 2020, tým rastie aj dôraz na dekoratívne prispôsobenie a personalizáciu, čo umožňuje jednotlivcom prispôbiť svoju obuv tak, aby odrážala ich jedinečný štýl. Značky prijali koncept personalizácie, pričom umožňujú spotrebiteľom prispôbiť si rôzne prvky svojich topánok, od farby a materiálov, cez rôzne ozdoby až po detaily ako logotypy alebo monogramy. Personalizácia sa stala nástrojom sebavyjadrenia, pričom obuv premenila na plátno pre individuálnu kreativitu. Nejde len o to nosiť pár topánok; ide o to vytvoriť si jedinečnú identitu prostredníctvom osobných dizajnových rozhodnutí. Táto tendencia odráža posun v preferenciách spotrebiteľov smerom k individualizovanejším a výraznejším formám módy. [56]

Obrázok 20: Tenisky od značky New Balance s personalizovanou úpravou [58]

;

3.1.10 Udržateľné Ozdoby (2020-ky):

V priebehu posledných rokov nabrala na dôležitosť udržateľnosť. Významným trendom v oblasti dekorácie obuvi sa tak po roku 2020 stala integrácia udržateľných ozdôb, ktorá odráža rastúce povedomie o environmentálnych problémoch v módnom priemysle. Udržateľné ozdoby zahŕňajú použitie ekologických materiálov, recyklovaných látok a eticky získaných prvkov na ozdobenie topánok. Od recyklovaného plastu po organické a prírodné materiály si udržateľné ozdoby kladú za cieľ znížiť ekologický odtlačok obuvi. Módnym priemyslom 21. storočia prechádza paradigmatickým posunom smerom k zodpovednejším a udržateľnejším praktikám a udržateľné ozdoby v dizajne obuvi sú príkladom tejto záväzku k zelenejšej a etickejšej budúcnosti pre tento priemysel. Trend odráža rastúci dopyt po ekologicky šetrných možnostiach a zdôrazňuje, že móda môže byť v modernej dobe štýlová a udržateľná zároveň. [59]

3.1.11 Hightech Ozdoby (2020-ky):

Fúzia módy a technológií, známa ako "hightech móda," dnes už bežne generuje inovácie v oblasti nositeľných technológií, inteligentných odevov, obuvi aj doplnkov. Tieto pokročilé technologické výdobytky často vyžadujú komplexnú spoluprácu medzi módnymi dizajnéromi a odborníkmi v elektronike, softvérovom vývoji a hardvérovom inžinierstve. Nositeľná technológia nie je len ozdobným a estetickým prínosom, ale poskytuje aj rozšírenú funkčnosť. Pokiaľ ide o dekoráciu, vysokotechnologické topánky často obsahujú minimálne ozdoby nakoľko samotná technológia plní častokrát aj ozdobnú funkciu. Ozdobovať týmto spôsobom obuv je možno napríklad pomocou dizajnových systémov samo upínania alebo využitím LED osvetlenia. [60], [61], [62], [63]

Obrázok 21:
Obuv na podpätku s ozdobným svetlom od značky Nicholas
Kirkwood z kolekcie Jar/leto2019 [64]

3.2 Vzostup pánskej módy

Expanzia pánskej módy predstavuje jedno z najvýraznejších a finančne najúspešnejších módných trendov. Od roku 2000 zaznamenala pánska móda zvýšenú viditeľnosť na prehliadkových módlach, v fotografických sériách a médiách. Tento trend neovplyvnil len pánske kolekcie, ale viedol aj k prejavu mužskosti v ženských kolekciami a naopak. Od prelomu milénia vstúpila pánska móda do nového obdobia, pričom aj tu trendy dekorácie odrážajú rastúci dôraz na sebavyjadrenie, individualitu a udržateľnosť. Muži teraz vítajú širší sortiment štýlov a začleňujú jedinečné detaily do svojej obuvi, ktoré odrážajú ich osobné chute a preferencie. Keď sa technológia bude naďalej vyvíjať, môžeme očakávať, že v nadchádzajúcich rokoch sa objavia ešte inovatívnejšie a personalizovanejšie trendy dekorácie určené pre páňov. [65]

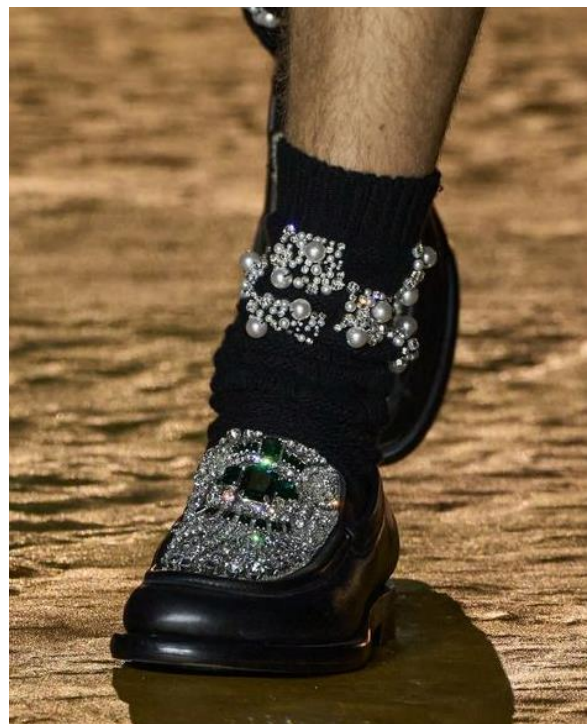
Kľúčové trendy dekorácie pánskej obuvi v 21. storočí:

- **Textúra a vzor:** Pánske topánky sú dnes zdobené rôznymi textúrami a vzormi, ktoré vytvárajú zmysel vizuálneho záujmu a hĺbky. Oblíbenými materiálmi sú zamat, velúr a patinová koža, zatiaľ čo kvetinové a geometrické vzory sú medzi najvyhľadávanejšími vzormi. [66]
- **Metalicke akcenty:** Metalické prvky, ako zlato, striebro a bronz, sa stali čoraz obľúbenejšími ozdobami pánskej obuvi. Tieto akcenty dodávajú luxusný a sofistikovaný vzhľad, najmä formálnej obuvi. [67]
- **Ozdoby a lemy:** Pánske topánky sú dnes zdobené rôznymi ozdobami a lemy, vrátane perál, korálikov, trsov a rias. Tieto detaily dodávajú obuvi osobnosť a šmrnc. [68]
- **Farebné detaily:** Žiarivé farby, často v neočakávaných kombináciách, sa teraz používajú na zdobenie pánskej obuvi. Tento trend odráža rastúcu popularitu odvážnej a expresívnej módy. [69]

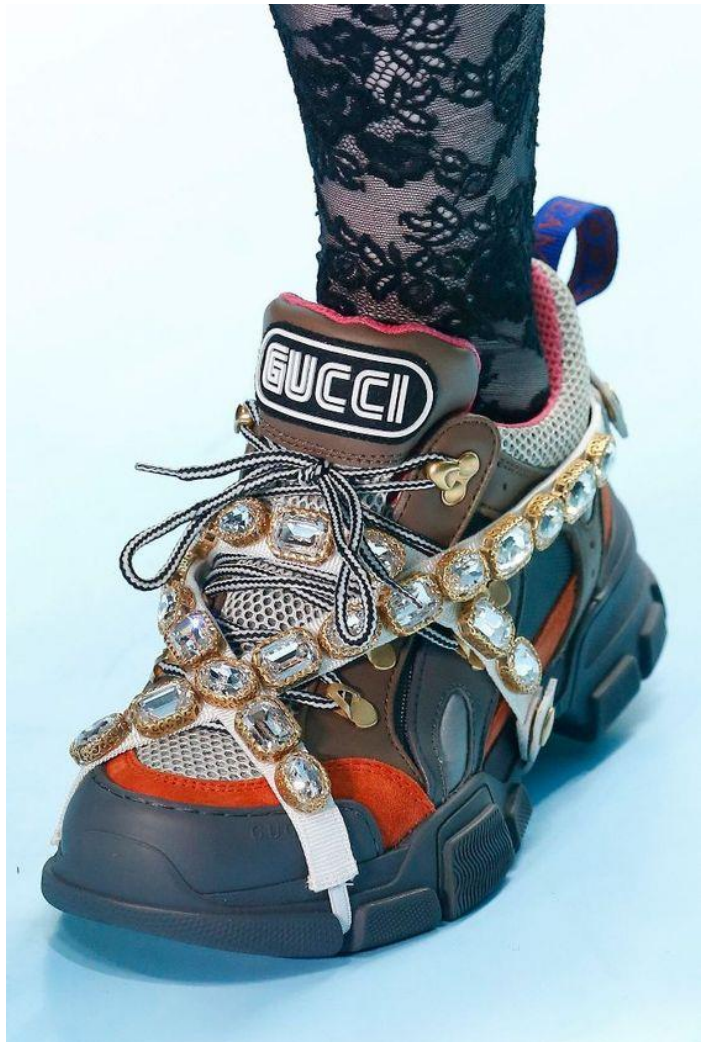
Obrázok 22: Pánska obuv typu mule zdobená florálnou látkou, kovovou prackou a kožušinou od značky Gucci z pánskej kolekcie v roku 2016 [70]

Obrázok 23: Pánske topánky zdobené kryštálkami od značky Louis Vuitton z pánskej kolekcie Jar/Leto v roku 2024 [71]

3.3 Streetwear a obuv v 21. století

Pôvod streetwearu je otázný, keďže zahŕňa prvky surfovej, skateovej a hip-hopovej kultúry. Nie je to len módné hnutie, ale životný štýl podporujúci individualitu, slobodu prejavu a anti-autoritný postoj. Prvýkrát sa streetwear prejavil v mládežníckych subkultúrach po druhej svetovej vojne. Dnes, v 21. storočí tvorí už neoddeliteľný základ aktuálneho módného sveta. Nie je to len módný trend; predstavuje tiež talent, vášeň, vyjadrenie identity nositeľa a víziu odlišovať sa. Predovšetkým je to módné hnutie pre mladých, ktorí svojím štýlom vyjadrujú svoje záujmy, kultúrnu identitu, scenáre mestského života a filozofiu „urob si sám.“ Dnes už aj špičkové značkové topánky od značiek ako Gucci, Proenza Schouler a The Row získali kultový status v móde pouličného štýlu, pričom obzvlášť obľúbené sú čížmy nad kolená, mohutné mokasíny a minimalistická obuv typu Mary Jane. V prípade dát zo sociálnych sietí je uličná móda dominantne hlavným prúdom a niet sa teda diviť vysokému záujmu tvoriť v tomto štýle. Povaha uličnej módy sa neustále vyvíja, presúva sa od osobnej ku kolektívnej, od regionálnej k globálnej a od sociálnej k politickej. [72], [40], [15] To platí aj o ozdobovaní streetwearovej obuvi, ktoré sa v praxi nevyhýba žiadnemu z vyššie spomenutých spôsobov ozdobovania.

Obrázok 24: Tenisky zdobené kryštálkami od značky Gucci z 2018 [73]

3.3.1 Podpätky v spojitosti so streetwearom

Historicky vysoké podpätky, vzniknuté v starovekom Egypte a neskôr popularizované v stredoveku v Európe, boli primárne spojené s formálnymi udalosťami a považované za nevhodné na každodenné nosenie. V 20. storočí sa vysoké podpätky stali viac dostupnými a získali popularitu ako módnny prvok v 50. a 60. rokoch. V 80. a 90. rokoch, s vzostupom streetwearu, došlo k zmenám v móde smerom k ležérnejšiemu a pohodlnejšiemu oblečeniu, pričom vysoké podpätky neboli bežným javom v tomto žánri. Avšak v rámci neustáleho vývoja streetwearu, ktorý integruje prvky z rôznych kultúr a módných období, sa vysoké podpätky stali odvážnym doplnkom aktuálnej scény. Kombinácia vysokých podpätkov a streetwearu môže pôsobiť nepravdepodobne, avšak dizajnéri ju začlenili do žánru rôznymi spôsobmi. Návrhári vytvorili hybridný dizajn tenisky a čižmy s vysokými podpätkami, spájajúc pohodlie tenisiek s eleganciou podpätkov. Tieto topánky sa často vyznačujú výraznými farbami, detailmi a niekedy aj robustnou podošvou, čím reflektujú štýl streetwearu a aj napriek pôvodnému spojeniu s formálnym štýlom majú vysoké podpätky v kontexte streetwearu niekoľko výhod. Okrem toho, že pridávajú eleganciu a sofistikovanosť každému outfitu, opticky tiež predlžujú nohy a vytvárajú elegantnú siluetu, čo môže pôsobiť lichotivo a zvýšiť sebavedomie nositeľa. V streetwearovej scéne môžu tak vysoké podpätky pridať odvážny a výrazný nádych k inak ležérnemu outfitu. Otvárajú tak možnosti na experimentovanie. [74], [75], [76]

Obrázok 25: Tenisky na vysokom ihlovom podpätku od značky Privileged [77]

Obrázok 26: Tenisky na vysokom ihlovom podpätku od značky Christian Louboutin [78]

Obrázok 27: Športové sandále na vysokom podpätku značky Fendi z kolekcie Jar/Leto 2019 [79]

Obrázok 28: Streetové denimové sandále Osona na podpätku so šticňami zdobené našivacími kryštálmi od značky Cape Robbin [80]

Obrázok 29: Streetové lodičky od značky Givenchy z New Yorkského Fashion Weeku z jary 2016 [81]

Obrázok 30: Streetové denimové lodičky D-Venus Pocket od značky Diesel [82]

3.4 3D tlač a jej využitie v obuvníckom priemysle

Charakteristiky prehnanosti, dekoratívnosti a geometrie sa stávajú základnými prvkami, ktoré vytvárajú nové estetické dimenzie v oblasti obuvi v 21. storočí. V tomto novom svete ozdobovania obuvi nám technológia 3D tlače otvára dvere k nekonečným možnostiam a inováciám, ktoré menia spôsob, akým vnímame a nosíme topánky. 3D tlač tiež prináša novú dimenziu k zdobeniu topánok, čo umožňuje vytváranie zložitých dizajnov, vzorov a textúr, ktoré boli predtým nepraktické alebo nemožné dosiahnuť tradičnými výrobnými metódami. 3D tlačiarne môžu hladko integrovať dekoratívne prvky do konštrukcie topánky, čím pridávajú osobný dotyk a vizuálnu príťažlivosť. Okrem toho, 3D tlač umožňuje použitie širokej škály materiálov, od žiarivých farieb až po kovové povrchové úpravy, čím sa rozširujú estetické možnosti. Hyperrealistické tvary vytvárajú vizuálnu stimuláciu a vyvolávajú zvedavosť ohľadom tvorivých zámerov dizajnéra. Tým sa otvára priestor pre subjektívne interpretácie a nové významy, čím sa ozdobovanie obuvi stáva nielen vizuálnym prejavom, ale aj intelektuálnou hrou. Tento prístup nie je len o estetike, ale aj o vytváraní nových foriem ozdobovania, ktoré oslovujú zmysly a pohybujú sa mimo bežných hraníc. Možno tvrdiť, že snaha dizajnérov vyhnúť sa jednotnému pohľadu a experimentovať s hybridizáciou rôznych konceptov vedie k vytváraniu nových formalizmov v oblasti ozdobovania obuvi, čím sa posúva hranica medzi umením a módou, a 3D tlač pri tom slúži ako dôležitý, priam prelomový nástroj. [15], [21]

Svetovo uznávané značky, ako sú Iris Van Herpen, Chanel alebo Alexander McQueen si tiež osvojili 3D tlač nielen pre oblečenie, ale aj pre doplnky, vrátane čiapok a topánok, čím nám ukazujú, že technológia môže prehĺbiť náš pohľad na ozdobovanie obuvi. V súčasnej dobe sledujeme trendy v technológii 3D tlače, ktoré smerujú k tomu, aby túto inovatívnu technológiu urobili dostupnejšou, jednoduchšou a prívetivejšou pre bežného používateľa. S podporou vládnych politik sa trh s 3D tlačou rozširuje, čím sa zvyšuje dopyt po tejto revolučnej metóde tvorby. [83] Aj český dizajnéer Oldrich Voyta začlenil do svojej práce túto technológiu a tým výrazne prispel o jej povedomí v rámci Českej republiky. Pomocou 3D tlače vytvoril okrem iného aj podpätky pre inauguračné lodičky prvej dámy Českej republiky Evy Pavlovej. [84]

Obrázok 31: 3D tlačaná obuv od návrhárky Iris Van Harpenz kolekcie Wilderness Embodied [85]

Obrázok 32: 3D tlačené mimozemské lodičky od značky Alexander McQueen [86]

Obrázok 33: Kabelka a inaguaračná obuv pre prvú dámu Českej republiky Evu Pavlovú s 3D tlačným podpätkom od českého dizajnéra Oldricha Voyty [87]

3.5 Udržateľnosť v módnom priemysle

Módnym priemyslom dnes čoraz viac uznáva dôležitosť udržateľnosti a etických postupov. Aplikované vedy majú rozhodujúcu úlohu pri vyvíjaní ekologicky šetrných materiálov, zlepšovaní výrobných procesov a meraní environmentálneho a sociálneho vplyvu módy. Iniciatívy zamerané na udržateľnosť môžu ovplyvniť nielen návrh, ale aj marketingové stratégie módných značiek. Od roku 2006 zaujala ekologická móda oveľa širšie publikum. Stala sa obľúbenou témou pre bežné aj odborné časopisy, webové stránky, špeciálne podujatia, vzdelávacie inštitúcie a podniky. Narastajúca starosť o udržateľnosť a etické praktiky v módnom obchode viedla k nástupu ekologických a sociálne zodpovedných značiek. Spotrebitelia si sú dnes viac vedomí environmentálneho a etického dopadu svojich módných volieb, čo núti firmy prispôbovať svoje obchodné stratégie týmto požiadavkám. Výskumníci skúmajú nové spôsoby tvorby textílií z obnoviteľných zdrojov, ako sú vlákna na báze rastlín a biologicky odbúrateľné materiály. Inovácie, ako je bio-fabrikovaná koža

a laboratorne pestovaný hodváb, ponúkajú udržateľné alternatívy k tradičným materiálom, ako je useň a pravý hodváb. Udržateľné procesy farbenia dnes zas znižujú spotrebu vody a chemický odpad. Okrem toho materiáloví vedci pracujú na vývoji textílií s vylepšenými vlastnosťami, ako sú ochrana pred UV žiarením, odvádzanie vlhkosti a antimikrobiálne vlastnosti, čím zlepšujú funkcionality oblečenia. Snahu znižovať odpad sa nám dnes darí aj vďaka technológiám už vyššie spomínanej 3D tlače. Táto technológia znižuje odpad tým, že umožňuje presné využitie materiálu a umožňuje výrobu na požiadanie, čím sa zníži potreba veľkých skladov. Aplikované vedy zas majú podiel na vývoji recyklačných technológií pre módu. Procesy ako chemická recyklácia môžu rozložiť textílie na ich základné komponenty, ktoré sa potom môžu použiť na vytváranie nových látok. Týmto sa podporuje koncept kruhovej módy, kde sú materiály znovu použité a recyklované, čím sa redukuje závislosť od prírodných zdrojov. [88], [65]

3.5.1 Ekologický prístup v dizajne

V dnešnej spoločnosti reagujú jednotliví návrhári na túto globálnu otázku prijatím zodpovednejšej metodológie návrhu, ktorá môže byť formulovaná v rámci existujúcej technológie. Ich práca sa odzrkadľuje udržateľnou praxou v oblasti rozvoja textílií, minimalizácie odpadu z látky, výrobných metód, starostlivosti a likvidácie, pričom kladie dôraz na inovatívny výskum pre vývoj nových produktov. Veľké spoločnosti výrobcov obuvi a iných módných kategórií si vybudovali úspešnú značku aj tým, že prijali eko-návrh ako účinnú marketingovú stratégiu. Nike napríklad recykluje použité gumové tenisky na povrchy detských ihrísk. Zatiaľ čo niektorí návrhári recyklujú staré produkty alebo používajú len organické materiály, iní sa zaujímajú viac o integritu dizajnu a trvajú na evolúcii myšlienky skôr než na odpovedaní na konzumné požiadavky. [15]

3.5.2 Dekorovanie obuvi udržateľným spôsobom v 21. storočí

Módny priemysel je čoraz viac pod drobnohľadom pre svoj environmentálny dopad a obuvnícky priemysel nie je výnimkou. Výroba obuvi často zahŕňa používanie škodlivých chemikálií, likvidáciu veľkého množstva odpadu a získavanie materiálov z neudržateľných zdrojov. V reakcii na tieto obavy sa čoraz viac rozvíja trend udržateľného dizajnu obuvi, vrátane udržateľných metód dekorácie. Na zdobenie obuvi je možné použiť niekoľko udržateľných materiálov bez toho, aby bola ohrozená ich odolnosť. [15] Patria sem:

- **Recyklované materiály:** Recyklované plasty, textilie a kovy je možné premeniť na pútavé ozdoby pre obuv. [89], Napríklad recyklované plastové fľaše je možné narezat' a vytvorit' z nich náplň do 3D tlačiarne. [90]
- **Alternatívy na rastlinnej báze:** Čoraz viac sa do popredia dostávajú usne vyrobené z rastlín. Niektoré z nich sú vyrobené udržiteľnejším spôsobom, niektoré menej, avšak v oboch prípadoch tieto materiály nedisponujú veľkou odolnosťou či dlhou životnosťou v porovnaní s klasickou živočíšnou usňou. Stávajú sa ale aj napriek tomu zaujímavou alternatívou a stojí za to spomenúť napríklad polymér podobný usni vyrobenú z húb, korku či polymérneho materiálu nazývanú Vegea vyrobenú z hrozna, jeho šupiek a stopiek ktoré sú odpadom pri výrobe vína. Zo zvyškov jablák poznáme alternatívu nazývanú Appleskin, z kaktusov alternatívu Desserto a z vlákien ananásových listov je materiál Piñatex. [91]

Veľmi zaujímavý je aj materiál Malai, ktorý je vyrobený z úplne organickej a udržateľnej bakteriálnej celulózy, pestovanej na poľnohospodárskom odpade pochádzajúcom z kokosového priemyslu v južnej Indii. Tento materiál začal ako výskumný projekt Zuzany Gombošovej zo Slovenska a Susmitha Chempodilu z Keraly, teda juhu Indie a zožal veľký úspech. Jeho nevýhodou je však jeho životnosť, ktorá je v priemere 4-8 rokov. [92]

- **Upcyklované materiály:** Sú staré gombíky, šperky alebo dokonca rozbité hračky, sa dajú premeniť na jedinečné a personalizované ozdoby na obuv. Tento prístup nielenže znižuje odpad, ale dodáva obuvi aj nádych kreativity a individuality. [93], [94]
- **Vegánske usne:** Pojem „vegánska useň“ označuje materiál pripomínajúci klasickú zvieraciu useň, avšak jeho zloženie je bez živočíšneho obsahu. Snaží sa tak eliminovať neetický prístup k zvieratám a v ľuďoch vyvoláva dojem, že ide o ekologickú alternatívu klasickej zvieracej kože. Syntetické materiály použité pri jeho výrobe sú často neudržateľné. V procese sa tiež často používa široká škála chemikálií a fosílnych palív. Bežne používané látky ako polyuretán či polyvinylchlorid môžu dokonca viesť k zdravotným problémom pre človeka. Obavy vyvolávajú aj zmäkčovadlá, ktoré obsahujú. Okrem toho vegánska koža nie je ani biologicky odbúrateľná. [91]

Klamlivú popularitu alternatívnych usní teda môžeme považovať za formu greenwashingu. Tento pojem označuje prefikovaný akt marketingu, ktorý označuje proces sprostredkovania falošného dojmu o tom, nakoľko sú produkty spoločnosti šetrné k životnému prostrediu. Ide o klamlivú praktiku, ktorá podporuje zavádzajúci dojem, že politika, praktiky, produkty alebo služby sú udržateľnejšie, než v skutočnosti sú. Pojem „greenwashing“ prvýkrát zaviedol environmentalista Jay Westerveld v roku 1986. Vyplynulo to z jeho kritickej eseje, ktorá zdôraznila iróniu hnutia „save the towel“ v hoteloch. Greenwashing hoci označenie vegan si väčšina spotrebiteľov spája s udržateľnosťou, v prípade usní to bohužiaľ neplatí. Každý, kto chce skutočne žiť udržateľne, by si preto mal presne zistiť, aký je výrobný proces a zvážiť, ktorý variant usne sa viac hodí k jeho osobným hodnotám. [95]

4 ZDOBENIE OBUVI POMOCOU KRYŠTÁLOV – SWAROVSKI A PRECIOSA

Zdobenie obuvi pomocou kryštálov Swarovski a Preciosa je spôsob, ako pridať šmrnc, luxus a originalitu k bežnej či špeciálnej obuvi. Tieto kryštály sa používajú rôznymi spôsobmi - od jemného a decentného zdobenia až po výrazné a extravagantné vzory. Pri zdobení topánok môžu byť kryštály aplikované ručne alebo pomocou špeciálnych technológií na lepenie alebo vsádzanie do materiálu. Často sa umiestňujú na špičku topánok, na podpätky, popruhy alebo okraj podošvy, vytvárajúc tak výnimočný a žiarivý dizajn. Tento spôsob zdobenia topánok je obľúbený medzi návrhármi módnych domov aj medzi jednotlivcami, ktorí si želajú pridať osobitný nádych luxusu a štýlu svojim topánkam

4.1 Swarovski

Spoločnosť založil v roku 1895 v Rakúsku Daniel Swarovski s vášňou pre inovácie a s cieľom vytvoriť "diamant pre každého", čím revolucionizoval výrobu krištáľu elektrickým strojom na jeho brúsenie, umožňujúc presnejšie a žiarivejšie brúsy. Swarovski je známy svojou divíziou Swarovski Crystal Business, ktorá sa zameriava na krištáľové sklo, šperky, hodinky, módne doplnky, ako aj na Swarovski Optik - výrobu optických nástrojov, a Tyrolit - výrobu brúsnych, píliacich a vrtacích nástrojov. S dlhou históriou spolupráce s módnymi návrhármi ako napríklad Coco Chanel, Christian Dior, Jimmy Choo a hollywoodskymi návrhármi kostýmov, Swarovski sa stal synonymom luxusu a elegancie v krištáľových výrobkoch. Sídlo spoločnosti vo Wattens v Rakúsku hostí Swarovski Crystal Paradise, a firma zamestnáva viac ako 29 000 ľudí po celom svete s približne 3 000 predajňami v 170 krajinách. Príbeh spoločnosti Swarovski je príbehom inovácie, spolupráce a neustálej snahy o brilantnosť, vďaka čomu sa stala household name spájanou s luxusnými krištáľovými výtvormi. [96]

4.2 Preciosa

Preciosa je renomovaný výrobca krištáľu a dizajnérska spoločnosť s bohatou históriou a globálnou prítomnosťou. Spoločnosť Preciosa bola založená v Českej republike v roku 1848 a od svojho vzniku je priekopníkom v umení remeselného spracovania krištáľu. Neustále posúva hranice dizajnu a inovácie a v súčasnosti je uznávaná za jedného

z popredných výrobcov luxusných krištáľových výtvorov na svete. Dedičstvo Preciosa je hlboko zakorenené v remeselnej výrobe. Po celé generácie odovzdávali skúsení remeselníci svoje znalosti a odbornosť svojim nasledovníkom. Spoločnosť je známa svojimi prepracovanými dizajnmi, dôslednosťou pri dodržiavaní detailov a neoblomnou oddanosťou kvalite. Každý kus krištáľu Preciosa je ručne opracovaný, leštený a zdobený, vďaka čomu je vizuálne ohromujúci a nádherne vyhotovený. Preciosa vyvinula vlastné procesy na vytváranie jedinečných foriem, textúr a farieb krištáľu, čím sa odlišuje od svojich konkurentov. Táto firma presahuje svoje české korene. Spoločnosť vytvorila globálnu sieť distribútorov a partnerov, ktorí obsluhujú rôznorodú klientelu, vrátane luxusných módných značiek, architektonických firiem a náročných jednotlivcov na celom svete. Kreácie Preciosa zdobia interiéry prestížnych hotelov, kasín a súkromných rezidencií, čím dodávajú týmto veľkolepým priestorom nádych elegancie a sofistikovanosti. [97], [98], [99]

V posledných rokoch Preciosa prijala udržateľnosť ako základnú hodnotu, aby zabezpečila, že jej operácie sú environmentálne zodpovedné a spoločensky uvedomelé. Spoločnosť zaviedla rôzne iniciatívy na zníženie svojho environmentálneho dopadu, vrátane využívania recyklovaných materiálov, optimalizácie spotreby energie a podpory zodpovedných postupov pri získavaní zdrojov. [100], [101]

Preciosa nadviazala partnerstvá s renomovanými umelcami z rôznych oblastí, vrátane dizajnérov módy, šperkárov a architektov. Čo sa módného priemyslu týka, určite treba spomenúť spoluprácu so značkami Jimmy Choo, Christian Louboutin, Dior a Manolo Blahnik. Tieto spolupráce priniesli jedinečné a očarujúce výtvary, ktoré ukazujú všestrannosť Preciosa krištáľu a jeho schopnosť plynule sa integrovať do rôznych umeleckých výrazov. Spoločnosť si tiež uvedomuje dôležitosť podpory talentov a rozvíjania inovácií, aktívne sa zapája so študentmi a dizajnérmí prostredníctvom mentoringových programov a súťaží. Program spoločnosti "Crystal Designers Lab" poskytuje začínajúcim

dizajnérom krištáľu príležitosť spolupracovať s odborníkmi spoločnosti Preciosa, získať praktické skúsenosti a rozvíjať svoje kreatívne schopnosti. [102], [103]

Obrázok 34: Preciosa luster Joy, Life & Light v Miláne [104]

Obrázok 35: Členkové čižmy De Allerduurste od Manola Blahnika v spolupráci s firmou Preciosa [105]

5 DEKORÁCIA TOPÁNOK V 1. DEKÁDE 21. STOROČIA

Rok 2000 až 2010 priniesol rozmanité trendy v oblasti dekorácií obuvi, ktoré odrážali eklektický² a trendový charakter desaťročia. Kľúčovými trendami tejto dekády boli:

- **Metalické akcenty:** Topánky zdobené metalickými odtieňmi, ako je zlato, striebro a bronz, vyžarovali honosný a sofistikovaný vzhľad. Tento trend bol obzvlášť obľúbený pre plesové topánky a výrazné kúsky.
- **Zvieracie vzory:** Zvieracie vzory, vrátane leoparda, zebry a hada, dodali obuvi nádych divokosti a exotizmu. Od topánok po tenisky zvieracie vzory priniesli trendy nádych do každodenného nosenia.
- **Masívne podošvy:** Masívne podošvy, ktoré boli často prehnané, získali v roku 2010 na význame. Tieto topánky ponúkali odvážny a retro vzhľad, ktorý robil vyhlásenie na móle aj mimo neho.
- **Kamienky a trblietavé ozdoby:** Kryštáliky, flitre a ďalšie trblietavé ozdoby premenili topánky na očarujúce doplnky. Tieto ozdoby pridali nádych luxusu a extravagancie k rôznym štýlom, od ležérnych tenisiek až po formálnu obuv na podpätkoch.
- **Farebné detaily:** Žiarivé farby, často v neočakávaných kombináciách, vniesli do obuvi hravý a energický nádych. Od neónových odtieňov po odvážne vzory farebné detaily dodali topánkam osobnosť a šmrnc. [106], [107], [108]

---

² Eklektický – čerpajúci z rôznych cudzích vzorov, diel alebo starších období a kombinujúci ich medzi sebou

6 DEKORÁCIA TOPÁNOK V 2. DEKÁDE 21. STOROČIA

Dvadsiate roky 21. storočia svedčia o neutíchajúcej náklonnosti k rôznym dekoráciám obuvi, pričom trendy sa vyvíjali tak, aby odrážali meniaci sa kultúrny krajinný ráz. Kľúčové trendy zahŕňajú:

- **Oživenie retro štýlu:** Oživenie retro štýlov, najmä zo 70. a 90. rokov, ovplyvnilo dekoráciu topánok. Platformové sandále, masívne tenisky a gladiátorské sandále sa vrátili, často s modernými twistmi.
- **Výrazné ozdoby:** Masívne a pôsobivé ozdoby aj naďalej dominujú dizajnu topánok. Nadrozmerné reťaze, kreatívne šnurovanie a hravé strapce dodávajú topánkam nádych extravagancie a individuality.
- **Udržateľné dizajny:** Trendy obuvníctva šetrné k životnému prostrediu nabrali na obrátkach, pričom značky začlenili do svojich návrhov udržateľné materiály a postupy. Upcyklované látky, recyklované komponenty a rastlinné náhrady kože transformujú obuvnícky priemysel.
- **DIY úprava⁽⁵⁾:** Personalizácia a DIY úprava sa stali čoraz populárnejšie, čo umožňuje jednotlivcom vyjadriť svoju individualitu prostredníctvom svojej obuvi. Od vyšívania a aplikácií až po úpravu šnúrok a podošiev, DIY projekty vdýchli obuvi nový život.
- **Technicky vylepšené dizajny:** Technologické pokroky vždy ovplyvňovali a vždy ovplyvňovať budú spôsoby dekorovania obuvi. LED svetlá, Bluetooth pripojenie a adaptívne materiály menia spôsob, akým topánky fungujú a interagujú s nositeľom. [109], [110], [111]

7 POROVNANIE DEKORÁCIÍ TOPÁNOK NAPRIEČ DEKÁDAMI

Porovnanie dekorácií topánok v rokoch 2010 až 2019 a 2020 až 2029 odhaľuje pozoruhodné posuny a kontinuity. Existuje niekoľko podobností medzi technikami zdobenia používanými v 10. a 20. rokoch nového tisícročia. Obe dekády totiž prijali širokú škálu štýlov dekorácií, ktoré sa medzi sebou prelínajú. To odráža a potvrdzuje meniace sa chute a trendy doby. Spoločne sa tieto obdobia sústreďovali na odvážne, expresívne dizajny, ktoré prezentujú individualitu a kreativitu. Avšak, možno tu vnímať niektoré kľúčové rozdiely.

V 10. rokoch 21. storočia bol väčší dôraz na tradičné techniky zdobenia, ako sú farba, textilné aplikácie a korálky. Dvadsať rokov však zažili ešte širšie spektrum ozdobovania, s väčším dôrazom na retro oživenia, udržateľné postupy a DIY úpravu. 3D tlač a digitálny dizajn umožňujú dizajnérom vytvárať ešte viac komplikované a personalizované dizajny, zatiaľ čo upcyclácia a udržateľnosť pomáhajú znižovať environmentálny dopad odvetvia módy.

Celkovo vzaté, zdobenie obuvi stále pokračuje vo vývoji a stáva sa sofistikovanejším. Ako sa objavujú nové technológie a trendy, môžeme očakávať ešte viac inovatívnych a pútavých dizajnov v nadchádzajúcich rokoch.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 ODRAZ A OBRAZ DOBY

Praktickou časťou tejto bakalárskej práce je kolekcia tvorená troma párami obuvi dámskej obuvi na podpätkoch. Okrem dominantnej ozdobnosti prináša kolekcia aj kombináciu štýlov, v snahe priblížiť charakter prvých dvoch dekád 21. storočia. Jednotlivé modely sú inšpirované aktuálnymi trendami a charakteristickými prvkami kombinovaných štýlov, ktoré tu navzájom prepájam s modernými organickými tvarmi použitých na podpätkoch. Tie sú vytvorené pomocou modernej technológie 3D tlače, čím zároveň predstavujú schopnosti a benefity spomínanej technológie. Touto kolekciou komunikujem svoje subjektívne vnímanie ženstva a doby, do ktorej som sa narodila, v ktorej som vyrástla a v ktorej žijem. Doby, kedy mnohé ženy aj napriek zbesilému tempu života a vysoko kladeným nárokom stále zobia tento svet a zároveň rady prijímajú to, čo skrášľuje ich vlastné životy. Dizajnovým prevedením reflektujem tiež vnútornú silu tých žien, ktoré aj napriek všetkému čo sa ich snaží pomyselne potrať si stále udržiavajú svoju vnútornú čistotu, čím žiaria aj navonok. Vizualnou formou tak vyjadrujem krásu aj problémy, ktoré sama ako žena subjektívne vnímam z odrazu a obrazu doby prvých dvoch desaťročí nového tisícročia. Zdieľam ozdobnosť v jej rozmanitých podobách a nečakaných kombináciách.

8.1 Kombinácia štýlov – streetwear v glamour prevedení

Jedno z dominantných postavení v rámci štýlov obuvi počas 10. a 20. rokov 21. storočia jednoznačne obsadzuje streetwearová obuv, ktorú bližšie popisujem v teoretickej časti tejto práce. Nakoľko tento štýl mnohými svojimi vlastnosťami prezentuje charakter nového tisícročia, vybrala som si niekoľko jeho čŕt ktoré svojím vizuálom vyjadrujú moje vlastné pocity a myšlienky z uplynulých dvoch dekád. Myslím tým hlavne tú tvrdšiu, drsnejšiu energiu. Zatiaľ čo pôvab, eleganciu, luxus a výraznú ženskosť pridávam do svojej práce pomocou glamour štýlu.

Názov tohto štýlu pochádza zo slova „glam“, čo formálne znamená „extravagantne okázalý pôvab“. Jeho etymologický význam pochádza zo Škótska z 18. storočia ako variant škótskeho „gramayre“, čo znamená magické kúzlo, schopnosť robiť veci príťažlivými. Dnes toto slovo vyjadruje zmysel pre tajomstvo, drámu, luxus a očarujúca žena 21. storočia je všetkým tým. Stretnutie s ňou pravdepodobne urobí trvalý dojem. Glam žena je totiž plná

divokosti, avšak napriek tomu elegancie, sebavedomia a sily a spolu s luxusom a sofistikovanosťou. [112]Tento módný štýl je o vytváraní ohromujúceho dojmu so silnou dávkou sexepílu a množstvom pútavej, trblietajúcej sa módy. Vyžaruje auru elegancie a opulentnosti, ktorú charakterizujú luxusné materiály, avantgardné odevy, sofistikované siluety, výrazné šperky a zdobené detaily. Oslavuje rafinovanú estetiku, ktorá stelesňuje pôvab a sofistikovanosť. [113]

Táto na prvý pohľad možno nečakaná kombinácia kontrastuje dva svety, medzi ktorými sa nejedna žena tejto doby už ocitla. Kolekcia tak zachytáva a vyobrazuje každodenné prekážky a snahu silných žien aj napriek nim zachovať si svoju výnimočnosť a čistotu, čo so sebou nesie určitú dramatickosť a svojím spôsobom extrémizmus.

9 ZVOLENÁ FAREBNOSŤ

Pre túto kolekciu som sa rozhodla využiť primárne bielu farbu. Je síce považovaná za neutrálnu farbu, no aj vďaka tomu má jedinečné postavenie vo farebnom spektre a zahŕňa s celý rad symbolických interpretácií. K jej výberu ma motivovali práve tieto jej charakteristiky:

Biela je úplne reflexná. Prebúda otvorenosť, rast a kreativitu. Nie je možné sa za ňu skryť, pretože umocňuje všetko, čo jej stojí v ceste. Biela je tiež farbou ochrany a povzbudenie, ktorá ponúka pocit pokoja, pohodlia a nádeje, pomáha zmierniť emocionálne rozrušenie. Vytvára pocit poriadku a efektívnosti, je to skvelá pomôcka, ak si potrebujete upratať život. Biela ponúka vnútornú očistu a prečistenie vašich myšlienok, emócií a v konečnom dôsledku aj vášho ducha, osviežuje a posilňuje celý váš energetický systém. Okrem dobre známej čistoty a nevinnosti prezentuje tiež ukončenie nejakého cyklu, zmenu a nekonečných možností pre rast a nové začiatky. Tým dávam najavo moje vlastné ukončenie bakalárskeho štúdia a zároveň tým v kolekcii prezentujem možnosť vytvorenia zmien a vysnivaného nového začiatku vždy, keď sa žena obuje a vyjde von. Taktiež tým komunikujem jej osobný rast a čisté pohnútky, ktoré ju vedú k už spomínanej zmene. [114], [115]

Ďalším dôvodom výberu tejto farebnosti je jej nadčasovosť. Vždy bude pôsobiť prítlačivo a zároveň sa drží ruku v ruke spolu s nadčasovosťou použitého denimu. Biela tiež sprostredkúva eleganciu, sofistikovanosť a veľakrát aj luxus, čo zas podčiarkuje vlastnosti glamour štýlu. Ďalšou jej vlastnosťou, ktorá zavážila pri jej výbere v rámci tejto práce je jej jednoduchosť, čím necháva vyniknúť použité dekorovanie, krásne odráža odlesky použitých kryštálikov a nepôsobí pri tom gýčovo.

10 SPRACOVANIE OZDOBNOSTI KOLEKCIE A POUŽITÉ MATERIÁLY

V celkovom looku dekoru kolekcie zohráva veľkú dôležitosť potrhaný vzhľad bielej rifl'oviny. Ten som docielila prvotným narezaním a následným ďalším poškodením materiálu na ručnej brúske. Vzniknuté diery som zdanlivo zacelila druhou vrstvou materiálu, ktorou som podšila hornú, rozstrapkanú vrstvu. Toto zámerné poškodenie zvrškového materiálu slúži ako jeden z dekoračných prvkov. V snahe následne vykontrastovať roztrhaný look som obvodové okraje upravila pomocou využitia elegantnej francúzskej lemovky z ovčej, čiže skopovicovej usne v rovnakej farbe. Lem, aj keď pôsobí elegantnejšie než neupravené rifl'ovinové okraje je zámerne širší, čím tvorí viac športový – teniskový vzhľad. Jemne a zaujímavo tak zdobí obvodové okraje. Najväčšou a najviac nosnou ozdobnou časťou sú však jednoznačne kryštálové korálky od firmy Preciosa. Tie sú jednotlivito poprišívané k zvrškovému materiálu a vytvárajú hlavný „wau efekt“ celej kolekcie. Ich ozdobnosťou je okrem ich tvaru aj svetlo, ktoré v sebe lámu a odrážajú. V neposlednom rade môžeme za súčasť dekoratívneho dizajnu taktiež považovať aj podpätky, ktoré som nadizajnovala na mieru pre každý pár obuvi zvlášť. Ich jedinečný dizajn bol inšpirovaný modernou organickou streetovou architektúrou a okrem ich aerodynamických tvarov je ich ozdobnou súčasťou aj to, že prečnievajú do priestoru mimo hranu stielky, čím tvoria nezvyčajný dekoratívny špic v oblasti päty. Ich realizáciu umožnila práve technológia 3D tlače, vďaka ktorej som do svojej práce mohla zakomponovať aj podošvy s vnútornou ozdobnou štruktúrou. Ozdobné elementy teda využívam naprieč celou kolekciou.

10.1 Zdobenie Kryštálikmi Preciosa

Najdominantnejším ozdobným elementom kolekcie je koráľková výšivka tvorená kryštálikmi Preciosa. Tie sú jednotlivito poprišívané tak, aby zvýrazňovali dynamickosť konkrétnych strihov a zároveň vytvárali lichotivú siluetu na danej časti nohy. Každému páru obuvi som nimi najviac vydekorovala velcro pásky, takzvané suché zipsy, ktoré sú na husto vyšité dvoma druhmi kryštálových koráľkov. Jemné, priehľadné koráľky tvoria väčšinu zdobenia, ktoré je miestami zvýraznené väčšími kryštálikmi mandľového tvaru v kovovom lôžku. Jemnejšie kamienky zároveň na každej obuvi zdobia jednu časť obvodového okraja, z ktorého sa plynulo rozptyľujú po zvyšku obuvi. Vďaka bielej farbe zvrškového materiálu sa vzniknuté farebné odrazy lomu svetla krásne vynímajú a dodávajú kolekcií neobyčajný a autentický vzhľad. Oba druhy kryštálikov sú totiž transparentnej farby, čím fungujú

v symbióze so zvyškom obuvi. Rôzne farebné odtiene tu nachádzame len vďaka svetlu, ktoré kryštáliky v svojich zabrúsených hranách lámu a osvecujú tým obuv, ktorú zobia.

10.2 Denim – zvrškový materiál

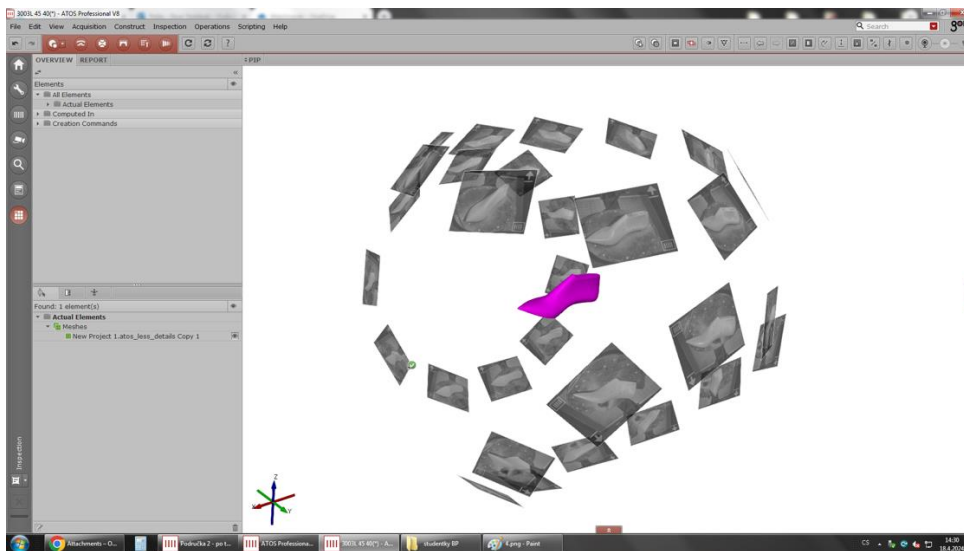
Denim je jednou z najznámejších látok na svete. Je populárny naprieč národnými a kultúrnymi hranicami. Z látky, ktorá bola vďaka svojej odolnosti pôvodne určená na pracovné odevy 19. storočia sa v 50. rokoch 20. storočia stal módny hit prinášajúci mladistvú vzburu. Od tých čias si rifľový textil pevne drží svoju obľubu širokej verejnosti a dnes je nespochybniteľne jedným z pilierov pouličnej módy, ktorý sa pýši bohatou históriou. Táto robustná látka sa neustále znovuobjavuje a stáva sa plátnom pre nadčasové sebavyjadrenie v mestskej kultúre, ktoré dodáva šmrnc. Dnes denim ponúka širokú škálu možností. Vďaka výberu jeho hrúbky, farby, ozdobnosti, prípadnému roztrhaniu ale aj výberu samotného produktu na ktorom je denim použitý vieme ovplyvniť celkový dojem z tejto textílie. Jedným z charakteristických aspektov denimu je jeho schopnosť rozprávať svoj príbeh cez jeho vlastné poškodenie, ktoré veľakrát robí módny kúsok ešte zaujímavejším a autentickejším. Prezентuje tak tiež určité rebelstvo a schopnosť individuálneho prejavu. To sú dôvody, kvôli ktorým som si tento materiál zvolila pre svoju kolekciu. Ako som už vyššie zmienila, vlastnoručne som denim poškodila najprv nožom a následne ručnou brúskou. Poškodenú vrstvu som podšila druhou vrstvou, tentokrát už nepoškodenej textílie. Tým som vlastne podložila vzniknuté diery, čím som vytvorila viac dojem štruktúrovanej rifľoviny, než samotných dier. Každé odreté miesto na obuvi v mojej kolekcii má okrem ozdobného charakteru tiež za cieľ charakterizovať cestu ich potencionálnej nositeľky, ktorá nemusí byť vždy ľahká no aj napriek tomu sa dá byť na nej pevný a odolný. Tiež som si tento materiál zvolila kvôli jeho trvácnemu postaveniu nie len v pouličnom štýle, čo dokazuje jeho nadčasovosť a zároveň symbolizuje schopnosť prispôbiť sa neustále meniacej sa dobe, pričom si uchováva svoju prítťažlivosť.

10.3 Useň – Materiál použitý na francúzskom lemovaní, vkladacích stielkach a podšívkach

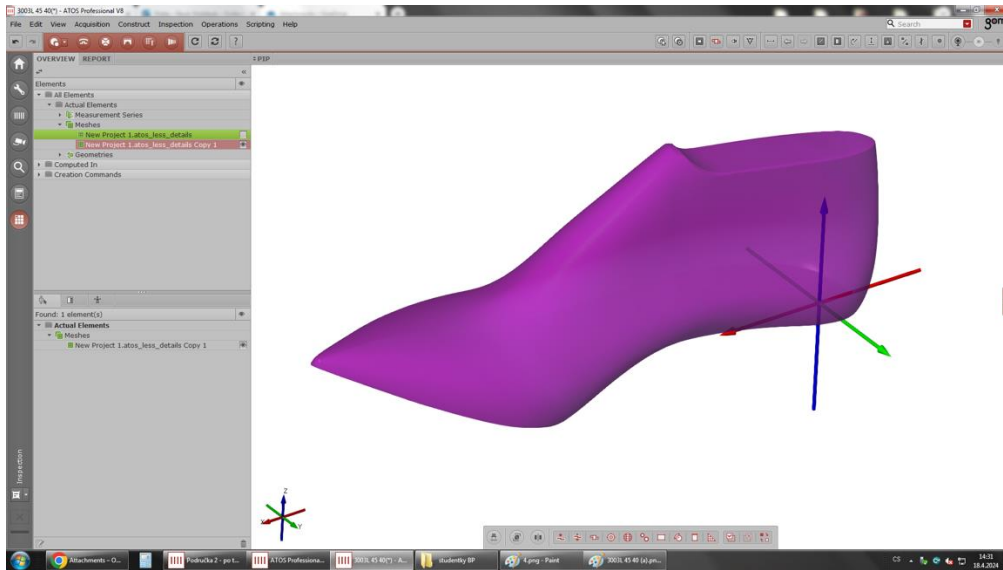
Každý pár obuvi obsahuje 3 druhy usní, ktoré som pri práci použila. Bielu skopovicu som aplikovala na vytvorenie lemovaných okrajov, ktoré farebne súvisia s denimovým materiálom použitým na zvrškoch. Druhou použitou usňou je zažehlená prasacia useň v odtieni telovej farby, ktorá plní funkciu podšívky. Dôvodom tejto farebnosti je snaha vyhnúť sa prípadnému pofarbeniu pokožky, nakoľko je celá kolekcia navrhnutá do teplých dní a primárne určená na nosenie naboso. Zároveň táto farba svojim odtieňom nejak nenarúša farebnosť bielych zvrškov a je tiež menej náchylná na zašpinenie od potu. Poslednou, treťou použitou usňou je lesklá lakovaná kozinka v rovnakej farebnosti ako podšívka, avšak jej prevedenie je na luxusnejšej úrovni a práve preto som ju použila do viditeľných miest z vnútra obuvi - teda ako vkladacie stielky zdobené bielym usňovým pásikom obsahujúcim číselné meno daného páru.

11 PODPÄTKY Z 3D TLAČE

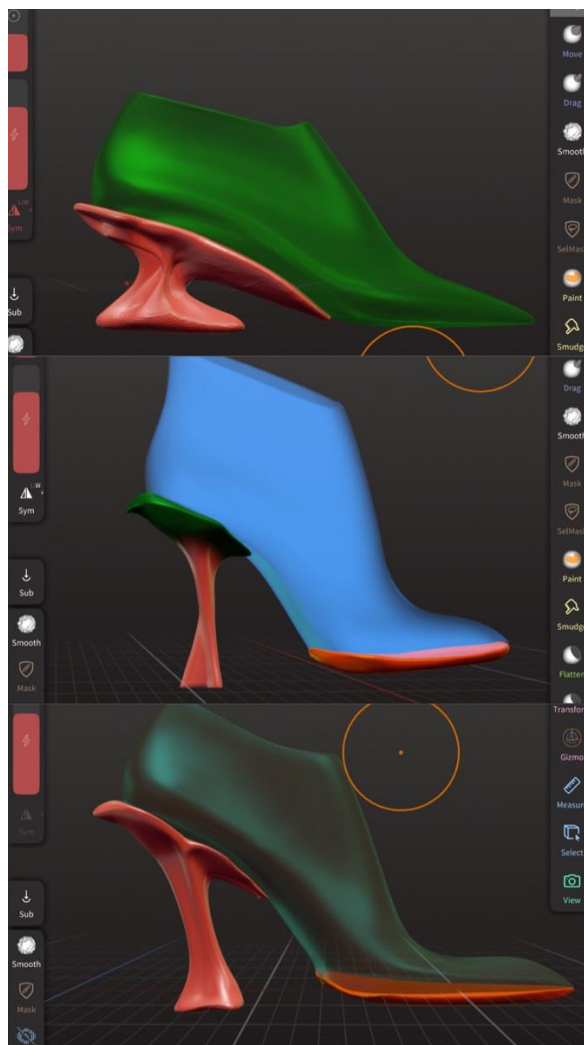
Vytvorenie 3D tlačených podpätkov a podošiev dodalo mojej kolekcii moderný, nezvyčajný a výrazne autentický vzhľad. Ich dizajn prezentuje tiež možnosti tejto technológie, ktoré umožnili vytvoriť inak len ťažko vyrobiteľné organické tvary. Na úvod tohto procesu bolo potrebné získať 3D scan použitých foriem – kopyt. Tieto scany som si nechala vyhotoviť na Fakulte Aplikovanej Informatiky na Univerzite Tomáše Bati. Po získaní týchto súborov som v softvérovom programe Nomad Sculpt vymodelovala požadované tvary jednotlivých podpätkov a po pár skúškach som ich následne nechala vytlačiť na Technologickej Fakulte našej univerzity. Na podpätky som použila materiál filament PLA vo farbe Crystal Clear, ktorý je vyvinutý špeciálne pre potreby 3D tlače. Jedná sa o veľmi tvrdý materiál, ktorý sa vyrába z kukuričného škrobu a neobsahuje ropu, vďaka čomu je ekologicky odbúrateľný. Pätníky a podošve tejto kolekcie sú vytlačené z filamentu Flexfil v takmer totožnom farebnom odtieni. Tento druh filamentu sa vyrába z flexibilného polyuretánového vlákna a vyniká vlastnosťami ako pružnosť a skvelá odolnosť proti oderu.

Obrázok 36: 3D sken kopyta

Obrázok 37: 3D sken kopyta 2

Obrázok 38: 3D podpätky

MOODBOARDY

Obrázok 39: Moodboard

11.1 Prvotné návrhy 1

Obrázok 40: Prvotné návrhy

11.2 Prvotné návrhy 2

Obrázok 41: Prvotné návrhy 2

11.3 Finálne návrhy

Obrázok 42: Finálne návrhy

12 MODEL 888

Prvým párom kolekcie sú nazúvacie šľapky, tzv. mules. Obsahujú Zapínacím popruh cez priehlavok, ktorý slúži ako prvok spevňujúci nohu a jeho veľkosť je nastaviteľná vďaka velcro páskom, teda vďaka takzvanému suchému zipsu. Zároveň je tento dielec najvýraznejšie zdobenou časťou celej obuvi. Zvršková časť držiaca prsty je vykrojená do tvaru písmena V, čo tvaruje prítiahlivú líniu ženskej nohy. Zároveň prítiahlivú a šik ženskost' zdôrazňuje aj špica vytvarovaná do špicatého tvaru. Táto časť je zdobená tiež, avšak už jemnejším a redším umiestnením korálok. Obuv je na stredne vysokom plnom podpätku a tým si pripisuje jeden z aktuálnych trendov tohto roku (r. 2024).

13 MODEL 111

Druhý pár z kolekcie je tvorený obuvou lodičkového typu, ktorý v sebe však okrem lodičky kombinuje aj prvky tenisky. Tým tento pár dosahuje kontrast a zároveň neobvyklé prepojenie klasickej ženskosti s typickými prvkami športového streetového štýlu. Lodičky totiž obsahujú vysoký jazyk so zapínaním pomocou nastaviteľného velcro páska, čím zdôrazňujú svoj charakter športovej elegancie. Najviac dominantné zdobenie je aj na tomto páre obuvi zrovna na tomto mieste. Ďalším dekoračným aspektom je výrez na vonkajšej strane zvršku, ktorého okraj je po celom obvode zdobený kryštálkami. Tie od tohto výrezu plynulo a jemne zdobia zvyšok obuvi. Výrazná predĺžená, zdvihnutá a predimenzovaná špica tu podčiarkuje silne dramatický a extravagantný dojem.

14 MODEL 333

Tretím a zároveň posledným párom obuvi sú vysoké letné čižmy nad kolená vychádzajúce z rybárskych čižiem. Majú otvorenú špicu aj pätu. Ich prednú časť pozdĺž celej nohy zo zadnej strany prichytávajú velcro pásy, ktoré sa opakujú naprieč celou kolekciou a vďaka ktorým je zaručené, že obuv vždy dokonale sadne svojmu nositeľovi. Zdobenie kryštálkami sa v tomto páre výrazne nachádza práve po celej zadnej strane, čiže po spomínaných páskoch. Ďalej som tu zdobenie umiestnila po ploche páskového dielca, ktorý drží prsty, po obvode obvodového okraja na výraznom výreze cez priehlavok a tiež po obvode horného okraja na stehne, čím vytvárajú efekt jemných podväzkov a pôsobia tak primerane drzo no aj tak vkusne.

ZÁVER

V zhrnutí touto prácou približujem význam a vývoj dekoru obuvi prvých dvoch desaťročí 21. storočia. Vysvetľujem tým reč ozdobovania obuvi, ktorá keď ju pochopíme rozpráva o sebe viac než sa na prvý pohľad zdá. Komunikuje s nami totiž nie len o danej dobe a dianí vo svete ale reflektuje tiež naše osobné presvedčenia, pocity či náš sociokultúrny kód.

Praktickou časťou tejto bakalárskej práce zdieľam svoje vlastné vyjadrenie pocitov z obdobia dvoch dekád do ktorých som sa narodila a vyrástla v nich. Predstavujem vlastný pohľad na ozdobovanie obuvi v nejednej jeho podobe a vyjadrujem tak krásu, ktorú sama vidím vo svete a ktorú chcem ukázať ďalej ostatným.

Osobne som sa vďaka tejto práci výrazne posunula v každom možnom aspekte. Okrem rozšírených remeselných zručností som rozšírila aj svoje teoretické vedomosti vďaka čomu som viac porozumela obuvi tohto storočia. Som schopná vnímať jej súvislosti a interpretovať jej odkazy. Taktiež som spoznala nové technológie vďaka ktorým sa moje obzory výrazne rozšírili a viem, že pomocou nich budem môcť moju prácu obohacovať aj naďalej.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Academic. *Fashion in the 21st Century*. Online. 2020. Dostupné z: <https://www.fashionnovation.com/fashion-in-the-21st-century/>. [cit. 2024-01-30].
2. BRADSHAW, Jessica. *Making Sense of 21st-century Fashion? Not So Fast.... WOMEN'S WEAR DAILY*. Online. 2017. Dostupné z: <https://wwd.com/fashion-news/fashion-features/making-sense-of-21st-century-fashion-not-so-fast-11079896/>. [cit. 2024-01-30].
3. PENTELOW, Orla. *Iconic Fashion Accessories of the 21st Century*. Elite Travel: Responsible Luxury Lifestyle. Online. 2022. Dostupné z: <https://elitetraveler.com/shopping-lifestyle/womens-style/iconic-fashion-accessories-of-the-21st-century>. [cit. 2024-01-31].
5. NAHA, Aaheli. *21st Century's fashion*. Online. s 16. Dostupné z: <https://prezi.com/9y0dixrlzrrt/21st-century-s-fashion/>. [cit. 2024-02-13].
6. *What Is The Importance Of Fashion In The 21st Century*. Online. s. 4 Dostupné z: <https://www.cram.com/essay/What-Is-The-Importance-Of-Fashion-In/FKXT7XP2B5ZW>. [cit. 2024-01-31].
7. DESAI, Nandini a Shilpa Ramchandra KANKONKAR. *GEN-Z'S Online Buying Involvement And Decision Style In Buying Fashion Apparels*. Online. 2021. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/357368352_GEN-Z'S_Online_Buying_Involvement_And_Decision_Style_In_Buying_Fashion_Apparels. [cit. 2024-01-31].
8. HIDAYAT, Rusdi, Acep SAMSUDIN a Arya MAHARDIKA P. *The Influence of the Fashion Style used by Influencers on the Appearance Style of Generation Z*. Online. 2022 Dostupné z: <https://www.mendeley.com/catalogue/d529ec7e-e5ca-3064-b254-b97ef4f8f62f/>. doi:10.57235/aurelia.v1i2.165. [cit. 2024-01-31].
11. SIVAKUMAR, Balaji a Jaisri DHAMODHARAN. *From style to strategy" the interplay of fashion, commerce, and applied sciences*. Online. Nov 2023. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/375602518_FROM_STYLE_TO_STRATEGY_THE_INTERPLAY_OF_FASHION_COMMERCE_AND_APPLIED_SCIENCES. [cit. 2024-01-31].
12. SEMMELHACK, Elizabeth. *Heights of Fashion: A History of the Elevated Shoe*. Periscope Pub, 2008. ISBN 1934772941. [cit. 2024-01-31].
13. SMALL, Lisa. *Killer Heels: The Art of the High-heeled Shoe*. Brooklyn Museum, 2008. ISBN 9783791353807. [cit. 2024-01-31].

14. "Sneakerhead: The Rise and Fall of Sneaker Culture" by Matt Powell (2017). [cit. 2024-01-31].
15. ENGLISH, Bonnie. *A Cultural History of Fashion in the 20th and 21st Centuries: From Catwalk to Sidewalk*. 2. vydanie, Bloomsbury Academic, 2013. ISBN 978-0857851352. [cit. 2024-01-31].
16. GILLATH, Omri, Angela J. BAHNS, Fiona GE a Chris CRANDALL. *Shoes as a source of first impressions*. Online. Dostupné z: doi:10.1016/j.jrp.2012.04.003 [cit. 2024-02-08].
17. RIELLO, Giorgio. *Shoes: A History From Sandals to Sneakers*. Bloomsbury Academic, 2006. ISBN 978-1845204433
19. WOLF, John B. *Louis XIV*. W. W. Norton & Company, 1974. ISBN 978-0393007534.
20. COX, Caroline. *Shoes A visual celebration of sixty iconic styles*. APPLE PRESS, 2012. ISBN 978-1845434540.
21. KIM, Young-Sam, Yuh-Sun JUN, keun-Jung PARK a Jang-Hyeon KIM. *Formative Characteristics of Women's Shoes Design Utilizing 3D Printing Technology*. *Journal of the Korean Society of Costume*. Online. 2016, 2016-12-31, **66**(8), 14-32. ISSN 1229-6880. Dostupné z: doi:10.7233/jksc.2016.66.8.014. [cit. 2024-03-02].
22. COLLINS ENGLISH DICTIONARY - COMPLETE & UNABRIDGED 2012 DIGITAL EDITION © WILLIAM COLLINS SONS & CO. Dictionary.com Online. 2012. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/browse/ornament>. [cit. 2024-03-02].
25. DEVELOPED BY THERITHAL INFO, CHENNAI. *Fashion Accessory and Ornamentation - Fashion Accessory and Ornamentation: Chapter 9 : Fashion Accessory and Ornamentation - Belts, Bows, Smocking and Traditional Embroidery*. BrainKart.com. Online. Dostupné z: https://www.brainkart.com/article/Fashion-Accessory-and-Ornamentation_37503/. [cit. 2024-03-02].
26. MERRIAM-WEBSTER, INCORPORATED. *Dictionary*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/ornament>. [cit. 2024-03-02].
27. TOMOVSKA, Elena. *The role of Instagram influencers as a source of fashion information*. *Tekstilna industrija*. Online. 2020, **68**(4), 58-64. ISSN 0040-2389. Dostupné z: doi:10.5937/tekstind2004058T. [cit. 2024-03-02].
28. TAHER HUSSEIN, Ilham. *Decorative supplements and their role in fabric designs and women's fashion*. *Al-Academy*. Online. 2022, 2022-12-15, **68**(106), 5-22. ISSN 2523-2029. Dostupné z: doi:10.35560/jcofarts106/5-22. [cit. 2024-03-02].
30. ZHOU, Xiaoxiao, Ryoga MIYAUCHI a Yuki INOUE. *Sustainable Fashion Product Innovation: Continuous Value of Apparel Products on Second-Hand Product Trading Platforms*. *Sustainability*. Online. 2023, **15**(10), 5-22. ISSN 2071-1050. Dostupné z: doi:10.3390/su15107881. [cit. 2024-03-02].

31. STYLECASTER. *The History of Symbolism in Footwear*. Online. 2023. [cit. 2024-03-02].
32. NKITI. *Common African Clothing Symbols and Their Meaning* Online. 2022 Dostupné z: <https://nkitidesigns.com/blogs/stories/common-african-clothing-symbols-and-their-meaning>. [cit. 2024-03-02].
33. HACO - HEALTH ACTION CHARITY ORGANISATION. *The Hidden Meanings of African Clothing & Influence of African Fabrics on British Fashion Industry* Online. 2019 Dostupné z: <https://healthaction.co.uk/the-hidden-meanings-of-african-clothing-2/>. [cit. 2024-03-02].
35. SLOVANDER. *História slovenskej ľudovej výšivky – aké vzory a motívy zdobili slovenské kroje?* Online. 2023. Dostupné z: <https://slovander.sk/pysno/historia-slovenskej-ludovej-vysivky-ake-vzory-a-motivy-zdobili-slovenske-kroje/>. [cit. 2024-03-02].
36. FOLKLOR A TRADICE. *Zajímavosti Nejznámější symbol regionu*. Online. 2023. Dostupné z: <http://folkloratradice.cz/lidovy-kroj-zahori/zajimavosti>. [cit. 2024-03-02].
37. VOUGE. *The Power of Shoes: How Footwear Shapes Our Identity*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.vogue.com/>. [cit. 2024-03-02].
38. MARIE CLAIRE. *Footwear as a Cultural Artifact: Exploring the Symbolic Meaning of Shoes*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.marieclaire.com/>. [cit. 2024-03-02].
39. ELLE. *The Enduring Symbolism of Footwear in Fashion*. Online. 2023. [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://www.elle.com/>. [cit. 2024-03-13].
40. CARTER, Cheryl. LOOKSGUO. *The 16 Most Iconic Sneakers of the 21st Century*. Online. 2022. Dostupné z: <https://looksgud.com/blog/the-16-most-iconic-sneakers-of-the-21st-century/>. [cit. 2024-03-13].
41. KIM, Eundeok, Ann Marie FIORE, Alice PAYNE a Hyejeong KIM. *Fashion Trends: Analysis and Forecasting*. 2. vydanie. Bloomsbury Visual Arts, 2021. ISBN 978-1350099012.
42. STEELE, Valerie a Collen HILL. *Shoe Obsession*. Ilustrované vydanie. Fashion Institute of Technology (New York, N.Y.). Museum. Yale University Press, 2012, 2012, 284 s. ISBN 9780300190793.
43. KINDERSLEY, Dorling. *Fashion: The Definitive History of Costume and Style*. 2012. ISBN 978-0-7566-9835-5.

47. COX, Caroline. *Shoe Innovations: A Visual Celebration of 60 Styles*. 2017. ISBN 978-1770850347.
49. WALFORD, Jonathan. *The Seductive Shoe: Four Centuries of Fashion Footwear*. Ilustrované vydanie. Harry N. Abrams, 20007. ISBN 978-1584796220.
51. SHAWCROSS, Rebecca. *Shoes: An Illustrated History*. 2. vydanie. Bloomsbury Visual Art, 2022. ISBN 978-1350266476.
53. KAWAMURA, Yuniya. *Sneakers: Fashion, Gender, and Subculture*. Bloomsbury Publishing. 2016. 176 s. ISBN 9781474262927.
56. VENDERBILT, Tom. *The Sneaker Book: Anatomy of an Industry and an Icon*. The New Press. 1998. 176 s. ISBN 978-1565844063.
59. THOMAS, Dana. *Fashionopolis: The Price of Fast Fashion and the Future of Clothes*. Penguin Press. 2019. ISBN 978-0735224018.
60. NEWS, MIT. MASSACHUSETTS INSTITUTE OF TECHNOLOGY. *The Rise of the Performance Shoe: A Look at Innovations in Athletic Shoes*. Online. Dostupné z: <https://footwearnews.com/>. [cit. 2024-03-13].
61. FOOTWEAR NEWS. *Smart Shoes: The Next Frontier of Footwear Technology*. Online. Dostupné z: <https://footwearnews.com/>. [cit. 2024-03-13].
62. FORBES. *The Future of Footwear: How Technology is Revolutionizing the Footwear Industry*. Online. Dostupné z: <https://www.forbes.com>. [cit. 2024-03-13].
63. DESIGNBOOM. *The Impact of Technology on Shoe Design*. Online. Dostupné z: <https://www.designboom.com/>. [cit. 2024-03-13].
65. SIVAKUMAR, Balaji a Jaisri DHAMODHARAN. *From style to strategy" the interplay of fashion, commerce, and applied sciences*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.researchgate.net/publication/375602518> FROM STYLE TO STRATEGY THE INTERPLAY OF FASHION COMMERCE AND APPLIED SCIENCES. [cit. 2024-03-13].
66. FOOTWEAR NEWS. *A Look at the Latest Men's Footwear Trends: Textured and Patterned Shoes*. Online. [cit. 2024-03-13]. Dostupné z: <https://footwearnews.com/>. [cit. 2024-03-13].
67. FOOTWEAR NEWS. *Men's Footwear Trends: Metallic Accents Add a Touch of Glamour*. Online. Dostupné z: <https://footwearnews.com/>. [cit. 2024-03-13].
68. THE SHOE SNOB. *Embellished and Trimmed: Men's Shoes with Personality*. Online. Dostupné z: <https://theshoesnobblog.com/>. [cit. 2024-03-13].
69. THE MANUAL. *Colorful Men's Shoes: Bold and Expressive Footwear*. Online. Dostupné z: <https://www.gq.com/about/shoes>. [cit. 2024-03-13].

72. *The Role Of Streetwear And Its Effect On Society*. Online. s. 14. Dostupné z: https://www.bartleby.com/essay/The-Role-Of-Streetwear-And-Its-Effect-P3TKGRQ3PV8X#google_vignette. [cit. 2024-03-13].
74. GOSLING, Emily. *The Evolution of High Heels: From Ancient Egypt to Modern Streetwear*. Online. In: . Rockport Publishers. 2019. Dostupné z: <https://medium.com/@everydayexplorer1/the-evolution-of-high-heels-from-ancient-egypt-to-modern-runways-everyday-explorer-5bc7a9728dd3>. [cit. 2024-03-13].
75. COLE, Shaun. *Streetwear and the Culture of Fashion*. In: . Bloomsbury Academic, 2018.
76. O'HARA CALLAN, Georgina. *The Thames and Hudson Dictionary of Fashion and Fashion Designers (World of Art)*. Thames & Hudson. ISBN 978-0500203132.
83. MATERIALISE. *The Future of 3D Printed Shoes: Revolution in Design and Customization*. Online. [cit. 2024-03-13].
84. VACEK, Pavel a Růžena VORLOVÁ. ČESKÝ ROZHLAS. *Podpatky inauguračních bot pro Evu Pavlovou byly inspirovány tvarem klenby ve Vladislavském sále, prozrazuje jejich tvůrce Oldrich Voyta*. Online. 2023. Dostupné z: <https://zlin.rozhlas.cz/podpatky-inauguracnich-bot-pro-evu-pavlovou-byly-inspirovany-tvarem-klenby-ve-8966259>. [cit. 2024-03-18].
88. DESIGNBOOM. *The Impact of 3D Printing on Footwear: Transformative Industry*. Online. Dostupné z: <https://www.designboom.com/>. [cit. 2024-03-18].
89. FASHIONISTA. *Sustainable Shoe Decor: Embracing Eco-Friendly Design*. Online. 2023. Dostupné z: <https://fashionista.com/>. [cit. 2024-03-18].
90. FOOTWEAR NEWS. *Repurposing Materials for Sustainable Shoe Design" by Footwear News*. Online. 2023. Dostupné z: <https://footwearnews.com/>. [cit. 2024-03-18].
91. Ispo. ISPO. *Vegan Leather: All Just Greenwashing*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.ispo.com/en/news-know-how/vegan-leather-all-just-greenwashing>. [cit. 2024-03-18].
92. MALAI ECO. Malai Material. *Malai.eco*. Online. 2021. Dostupné z: <https://malai.eco/blogs/news/about-malai-material>. [cit. 2024-03-18].
93. THE GOOD TRADE. *The Rise of Sustainable Upcycling for Fashion: Creative Ways to Give Old Items New Life*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.thegoodtrade.com/>. [cit. 2024-03-16].
94. INSTYLE. *Upcycled Shoe Designs: A Trend That's Here to Stay*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.instyle.com/>. [cit. 2024-03-16].

95. JACKSON, Brad. IS IT LEATHER? *Exposing the Truth Behind Greenwashing in the 'Vegan Leather' Industry*. Online. 2022. Dostupné z: <https://isitleather.com/blog/truth-or-greenwashing-investigating-eco-friendly-claims/>. [cit. 2024-03-16].
96. SWAROVSKI. Online. Dostupné z: <https://www.swarovski.com/en-AA/>. [cit. 2024-04-11].
97. PRECIOSA. *The World of Crystal Inspirations*. Online. Dostupné z: <https://www.preciosa.com/en/preciosa>. [cit. 2024-03-13].
98. PRECIOSA. *Building upon 470 Year-old Glassmaking Traditions*. Online. Dostupné z: <https://www.preciosa.com/en/history>. [cit. 2024-03-13].
99. LUXURY DAILY. *Preciosa's Global Reach: A Network of Luxury*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.luxurydaily.com/>. [cit. 2024-03-13].
100. SUSTAINABLE BRANDS. *Preciosa's Commitment to Sustainability: A Crystal Clear Vision*. Online. 2024. Dostupné z: <https://sustainablebrands.com/>. [cit. 2024-03-13].
101. HARPER'S BAZAAR. *Preciosa's Commitment to Sustainability: A Crystal Clear Vision*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.harpersbazaar.com/>. [cit. 2024-03-13].
102. PRECIOSA. *RE/nventory Collab*. Online. 2024. Dostupné z: <https://www.preciosacomponents.com/news/184/re-nventory-collab>. [cit. 2024-03-13].
103. PRECIOSA GROUP. *Preciosa Crystal Designers Lab: Nurturing the Next Generation of Creative Minds*. Online. Dostupné z: <https://www.preciosa.com/en/home>. [cit. 2024-03-13].
106. WHO WHAT WEAR. *Fashion Trends of the 2010s: What You Wore and What's Making a Comeback*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.whowhatwear.com/uk>. [cit. 2024-03-13].
107. THE FASHION LAW. *Shoe Trends of the 2010s: A Look Back at the Decade's Footwear Highlights*. Online. 2021. Dostupné z: <https://www.thefashionlaw.com/>. [cit. 2024-03-13].
108. VOUGE. *The Evolution of Shoe Design: A Century of Footwear Trends*. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.vogue.com/>. [cit. 2024-03-13].
109. HARPER'S BAZAAR. *10 Shoe Trends Shaping 2023: From Sustainable Sneakers to Statement Sandals*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.harpersbazaar.com/>. [cit. 2024-03-13].
110. ELLE. *The Biggest Shoe Trends of the 2020s: From Platform Sandals to Colorful Sneakers*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.elle.com/>. [cit. 2024-03-13].

111. INSIDER. *How Technology Is Transforming the Shoe Industry: From Smart Soles to LED Lighting*. Online. 2022. Dostupné z: <https://www.businessinsider.com/news>. [cit. 2024-03-13].
112. What is the glam style? *Lookiero* [online]. 2020. Dostupné z: <https://lookiero.co.uk/blog/what-is-glam-style>. [cit. 2024-05-14].
113. Glamorous Fashion Style: Radiating Elegance & Opulence. *Mystylebox*. [online]. 2024. Dostupné z: <https://www.mystylebox.ca/pages/glamorous-fashion-style-explained>. [cit. 2024-05-14].
114. Exploring the Symbolism and Meaning Behind the Color White. *Nolimit*. [online]. 2024. Dostupné z: <https://nlc.com/exploring-the-symbolism-and-meaning-behind-the-color-white/>. [cit. 2024-05-14].
115. *Exploring the Symbolism and Meaning Behind the Color White: The Color White White is purity, innocence, wholeness and completion*. [online]. EMPOWERED BY COLOR. 2018. Dostupné z: <https://www.empower-yourself-with-color-psychology.com/color-white.html>. [cit. 2024-05-14].

SEZNAM OBRÁZKŮ

1. **Obrázok 1: Príklad obuvi 21. storočia**

[4] GETTY. *Bella Hadid's Hybrid Shoes Are Guaranteed to Divide the Internet: The next polarizing footwear trend has arrived*. Online. Dostupné z: <https://www.instyle.com/celebrity/bella-hadid/bella-hadid-hybrid-sneaker-kitten-heel-boot>. [cit. 2024-02-13].

2. **Obrázok 2: Gen Z a prístup k móde**

[9] WORKING NOT WORKING. *Stock X Fall Essentials* Online. Dostupné z: <https://workingnotworking.com/projects/191277-stock-x-fall-essentials>. [cit. 2024-03-10].

3. **Obrázok 3: Gen Z a obuv**

[10] INTERVIEW MAGAZINE. *Sock it to Me* Online. Dostupné z: <https://www.interviewmagazine.com/fashion/sock-it-to-me>. [cit. 2024-03-10].

4. **Obrázok 4: ;Chopine z modrého hodvábného zamatu ozdobne vyšívajú kovovou niťou, tzv. dracounem. Pôvod z Talianska r. cca 1590–1600. Dnes sa nachádza v Metropolitnom umenia v New York.**

[18] CROIZAT-GLAZER, Yassana. *Historical Shoe Trends, Sexual Constructs and the Need to Take Up Space: Choppines* [online]. In: A WOMEN'S THINGS. 2021 [cit. 2024-03-10].

5. **Obrázok 5: Haute Couture kryštálmi zdobená obuv od dizajnéra Christopjera Kane-yho v spolupráci so značkou Crocs (2016)**

[23] GETTY IMAGES, CATWALK/. *Christopjer Kane Haute Couture Crocs. 2016*. Online. In: REFINERY29. 2016. Dostupné z: <https://www.refinery29.com/en-us/2016/09/123683/christopher-kane-crocs-runway-lfw-spring-2017>. [cit. 2024-03-16].

6. **Obrázok 6: Výrazne zdobená obuv perlami a kryštálmi na platforme od dizajnéry Simony Rocha v spolupráci so značkou Crocs (2023)**

[24] VIRGLE, Victor. POPSUGAR. *Simone Rocha's Bejewelled Platform Crocs Know No Bounds*. Online. 2023. Dostupné z: https://www.popsugar.co.uk/fashion/simone-rocha-crocs-collaboration-49277243?utm_medium=redirect&utm_campaign=US:DE&utm_source=www.google.com. [cit. 2024-03-16].

7. **Obrázok 7: Výrazne zdobené tzv. slingback od značky Mach & Mach**

[29] PINTEREST. *Mach & Mach High Heels*. Online. 2023. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/208995238951414318/>. [cit. 2024-03-16].

8. Obrázok 8: Model inšpirovaný africkými prvkami z Haute Couture kolekcie Jean Paula Gaultiera Jar/Leto 2005

[34] MOWER, Sarah. VOUGE. Jean Paul Gaultier Spring. 2005. Online. 2005. Dostupné z: https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2005-couture/jean-paul-gaultier/slideshow/collection?fbclid=IwAR37yPX_RUEwIHoCfPCWwz_CygM6nZ8w7f4mFqCu3fj5uYQqeX5tWzof8cA. [cit. 2024-03-16].

9. Obrázok 9: Folkórne bohato zdobené čepce

[36] FOLKLOR A TRADICE. *Zajímavosti Nejznámější symbol regionu*. Online. 2023. Dostupné z: <http://folklortradice.cz/lidovy-kroj-zahori/zajimavosti>. [cit. 2024-03-16].

10. Obrázok 10: Versace sandálky na podpätku zdobené hotfix krištálikmi z kolekcie Jar/Leto 2000

[44] *Want more images or videos? Request additional images or videos from the seller 1 of 12 S/S 2000 Gianni Versace by Donatella Versace Crystal Pump*. Online. Dostupné z: https://www.1stdibs.com/fashion/accessories/shoes/s-s-2000-gianni-versace-donatella-versace-crystal-pump-size-39/id-v_15863212/. [cit. 2024-03-16].

11. Obrázok 11: Čižmy zdobené nitmi od značky El Dante z obdobia 2000-cok

[45] *El Dantes Women's Gold and Blue Boots*. Online. Dostupné z: https://www.1stdibs.com/fashion/accessories/shoes/s-s-2000-gianni-versace-donatella-versace-crystal-puhttps://www.depop.com/products/shivvynolly-vintage-y2k-el-dantes-boots/mp-size-39/id-v_15863212/. [cit. 2024-03-16].

12. Obrázok 12: Členkové čižmy zdobené strapcami od značky Burberry z roku 2015

[46] *Burberry Prorsum Fringe Booties*. Online. Dostupné z: <https://www.shoe-tease.com/15-best-runway-shoes-from-fall-2015-fashion-shows/>. [cit. 2024-03-16].

13. Obrázok 13: Čižmy zdobené kovovými akcentami od Alexandra McQueena z roku 2013

[48] *Alexander McQueen Fall 2013 Ready-to-Wear*. Online. 2013 Dostupné z: <https://www.elle.com/runway/fall-2013-rtw/g9521/alexander-mcqueen-fall-2013-rtw-detail/#slide-8>. [cit. 2024-03-16].

14. Obrázok 14: Čižmy na vysokej platforme od Marca Jacobsa z kolekcie Jar/Leto 2017

[49] *Marc Jacobs SPRING 2017 READY-TO-WEAR*. Online . 2017. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2017-ready-to-wear/marc-jacobs?epik=dj0yJnU9SkhETUhXdXISWXV4eXQ3TDBRZWlhSEFPQIYzQW5wWm0mcD0wJm49ZmdURXhoTkM5WHpUX3l5VmJ2VHhtQSZ0PUFBQUFBR1gwS1NR>. [cit. 2024-03-16].

15. Obrázok 15: Obuv na vysokej platforme od značky Prada z kolekcie Jar/Leto 2013

[50] PINTEREST. *Quirky Prada Platforms at Spring Summer. 2013*. Online. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/1407443623515693/>. [cit. 2024-03-16].

16. Obrázok 16: Lodičky zdobené leopardími vzormi od značky Halpern prezentované na Londýnskom Fashion Weeku na jar 2020

[52] *Halpern at London Fashion Week Spring 2020 - Details Runway*. Online. 2020. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/662169951447259697/>. [cit. 2024-03-16].

17. Obrázok 17: Čižmy zdobené dvojfarebnou kožušinou od značky Miu Miu z Parížskeho Fashion Weeku v roku 2017

[54] *Miu Miu fall 2017 collection. Paris Fashion Week*. Online. 2017. Dostupné z: <https://footwearnews.com/fashion/fashion-news/craziest-runway-shoes-paris-fashion-week-fall-2017-324891/>. [cit. 2024-03-16].

18. Obrázok 18: Sandálky na podpätku zdobené perím od značky Yves Saint Laurent z kolekcie Jar/Leto 2018

[55] JOCARD, Alain. *Sain Laurent Spring 2018*. Online. 2017. Dostupné z: <https://www.instyle.com/awards-events/fashion-week/saint-laurent-spring-2018-boots>. [cit. 2024-03-16].

19. Obrázok 19: Lodičky zdobené riasením transparentného zvrškoveho materiálu od značky Giorgio Armani z kolekcie Jar/Leto 2019

[57] *Giorgio Armani Spring/Summer 2019 Ready-To-Wear*. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2019-ready-to-wear/giorgio-armani/slideshow/collection?epik=dj0yJnU9WThfV1BVV25KZnR2NVRzcXh5Y2ZnQ1IwdmI0T0Nram8mcD0wJm49VVRJb0JZekM4TElfd1Q2TDJJRDN3ZyZ0PUFBQUFBR1gwS3lN#6>. [cit. 2024-03-16].

20. Obrázok 20: Tenisky od značky New Balance s personalizovanou úpravou

[58] *Custom New Balance sneakers*. Online. 2019. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/57139489015637260>. [cit. 2024-03-16].

21. Obrázok 21: Obuv na podpätku s ozdobným svetlom od značky Nicholas Kirkwood z kolekcie Jar/leto2019

[64] *Nicholas Kirkwood Spring/Summer. 2019*. Online. 2018. Dostupné z: <https://sk.pinterest.com/pin/57139489015637260/>. [cit. 2024-03-16].

22. Obrázok 22: Pánske obuv typu mule zdobená florálnou látkou, kovovou prackou a kožušinou od značky Gucci z pánskej kolekcie v roku 2016

[70] TONDO, Marcus. *Gucci Fall 2016 Menswear collection*. Online. In: VOGUE RUNWAY. 2016. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/fall-2016-menswear/gucci/slideshow/details?epik=dj0yJnU9NGdfbVRia01leW1RLVBJSVRNdUFa a2NrUldoRTM1MmgmcD0wJm49OXZEUHZRkRkRYWtiUUhRZ182Q0ZJZyZ0PUFBQ UFBR1gxejM4#11>. [cit. 2024-03-16].

23. Obrázok 23: Pánske topánky zdobené kryštálkami od značky Louis Vuitton z pánskej kolekcie Jar/Leto v roku 2024

[71] *Louis Vuitton Spring 2024 Menswear collection*. Online. In: VOGUE RUNWAY. 2024. Dostupné z: <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2024-menswear/louis-vuitton?epik=dj0yJnU9RnVnNG5NRUZINXhUc1NuTmV2QnR1eHg3aFhKTTV0b1Umc D0wJm49MGczQWhHS3B6ZjZVZnZnWWctSDFQSZ0PUFBQUFBR1gxeI9N>. [cit. 2024-03-16].

24. Obrázok 24: Tenisky zdobené kryštálkami od značky Gucci z 2018

[73] *Gucci Crystal Sneakers fall 2018 collection*. Online. In: FOOTWEAR NEWS. 2019. Dostupné z: <https://footwearnews.com/fashion/celebrity-style/billie-eilish-swaps-her-nike-high-tops-for-gucci-crystal-sneakers-at-jimmy-kimmel-live-1202877331/>. [cit. 2024-03-16].

25. Obrázok 25: Tenisky na vysokom ihlovom podpätku od značky Privileged

[77] *Sporty high heel sneakers from Privileged*. In: HIGHHEELSDAILY.COM. Online. 2013. Dostupné z: <https://highheelsdaily.com/2013/08/19/sporty-high-heel-sneakers-from-privileged/>. [cit. 2024-03-17].

26. Obrázok 26: Tenisky na vysokom ihlovom podpätku od značky Christian Louboutin

[78] *High heel sneakers from Christian Louboutin*. In: HIGHHEELSDAILY.COM. Online. 2015. Dostupné z: <https://highheelsdaily.com/2015/04/17/high-heel-sneakers-from-christian-louboutin/>. [cit. 2024-03-17].

27. Obrázok 27: Športové sandále na vysokom podpätku značky Fendi z kolekcie Jar/Leto 2019

[79] *Fendi Spring 2019 Ready-to-Wear collection*. Online. In: ELLE. 2018. Dostupné z: <https://www.elle.com/fashion/trend-reports/g23338527/milan-spring-2019-shoes/>. [cit. 2024-03-17].

28. Obrázok 28: Streetové denimové sandále Osona na vysokom podpätku so šticňami zdobené strapcami roztrapkaného denimu a našivacími kryštálmi od značky Cape Robbin

[80] *OSONA - DENIM - BOOTS by CAPE ROBBIN*. Online. In: CAPE ROBBIN. Dostupné z: <https://caperobbin.com/products/osona-denim>. [cit. 2024-03-17].

29. Obrázok 29: Streetové lodičky na vysokom podpätku od značky Givenchy z New Yorkského Fashion Weeku z jary 2016

[81] *Givenchy at New York Fashion Week Spring 2016*. Online. In: GLAMOUR. 2015. Dostupné z: <https://www.glamour.com/gallery/spring-2016-shoe-trends-sandals-sneakers-and-heels-from-fashion-week?epik=dj0yJnU9bGFtaHFNeXp1czBQdWZfeG5LMFZkaVZCQ2FiX0R5NE0mcD0wJm49M0I1VW00MzIzSHVWVnF0NWxoSXRdyZ0PUFBQUFBR1gxMVBN>. [cit. 2024-03-17].

30. Obrázok 30: Streetové denimové lodičky D-Venus Pocket na vysokom podpätku od značky Diesel

[82] *Diesel D-Venus Pocket 100mm denim mules*. Online. In: FARFETCH. Dostupné z: <https://www.farfetch.com/eg/shopping/women/diesel-d-venus-pocket-100mm-denim-mules-item-19601973.aspx?epik=dj0yJnU9NnNuM1d3V1pDV3RfcnBzUXVER0dSVWRwY3FQQINlVIUmcD0wJm49LTM1NDIifZjVuNDB1eFFLaTlhb1VRUSZ0PUFBQUFBR1gxMWhJ>. [cit. 2024-03-17].

31. Obrázok 31: 3D tlačaná obuv od návrhárky Iris Van Harpenz kolekcie Wilderness Embodied

[85] *Iris Van Harpen 3D print shoes from Wilderness Embodied collection*. In: MK. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.michalkukucka.com/iris-van-herpen-haute-couture-shoe>. [cit. 2024-03-17].

32. Obrázok 32: 3D tlačené mimozemské lodičky od značky Alexander McQueen

[86] I B TIMES. Club Fashionista. Alexander McQueen Alien Shoes 2010. In: HEADLINES. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.ibtimes.co.uk/alexander-mcqueen-savage-beauty-exhibition-v-london-first-look-1491660>. [cit. 2024-03-17].

33. Obrázok 33: Kabelka a inaguaračná obuv pre prvú dámu Českej republiky Evu Pavlovú s 3D tlačeným podpätkom od českého dizajnéra Oldricha Voytu

[87] VOYTA, Oldrich. Inaguaračná obuv s 3D tisknutým Podpätkom a kabelka. In: *Pro ženy*. Online. 2023. Dostupné z: <https://www.prozeny.cz/clanek/krasa-a-moda-moda-lodicky-evy-pavlove-ktere-nazula-pri-inauguraci-cim-jsou-unikatni-a-kdo-za-nimi-stoji-87089>. [cit. 2024-03-17].

34. Obrázok 34: Preciosa luster Joy, Life & Light v Miláne

[104] PRECIOSA. *Joy, Life & Light v Miláně*. Online. 2019. Dostupné z: <https://www.preciosa.com/cs/news/preciosa-lighting-brings-joy-life-light-to-milan>. [cit. 2024-03-17].

35. Obrázok 35: Členkové čizmy De Allerduurste od Manola Blahnika v spolupráci s firmou Preciosa

[105] THE BAG HOARDER. *De Allerduurste Manolo Blahnik schoenen*. Online. 2017. Dostupné z: <http://thebaghoarder.com/allerduurste-manolo-blahnik-schoenen/>. [cit. 2024-03-17].

36. Obrázok 36: 3D sken kopyta 1

37. Obrázok 37: 3D sken kopyta 2

38. Obrázok 38: 3D podpätky

39. Obrázok 39: Moodboard

40. Obrázok 40: Prvotné návrhy 1

41. Obrázok 41: Prvotné návrhy 2

42. Obrázok 42: Finálne návrhy

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Strihové riešenie 888

Příloha P II: Strihové riešenie 111

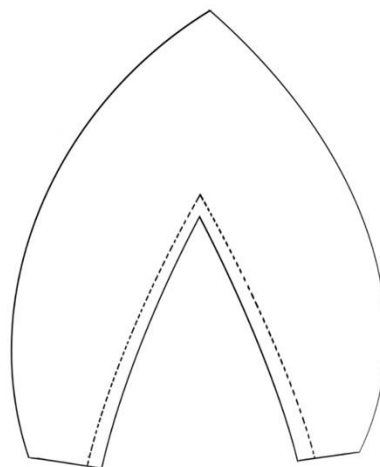
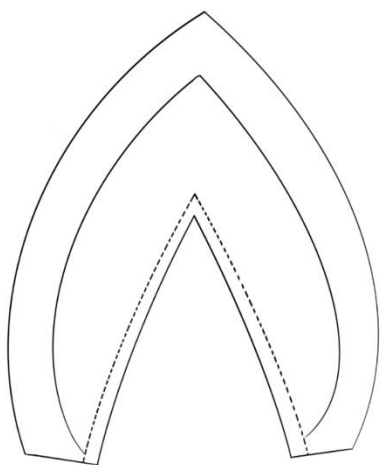
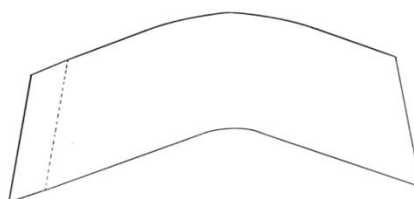
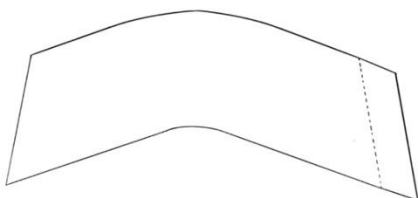
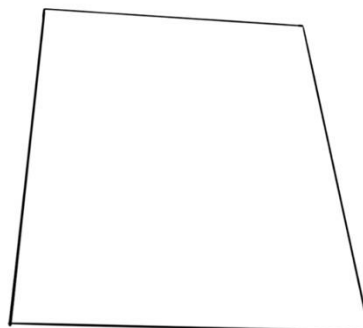
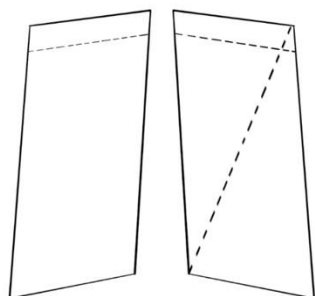
Příloha P III: Strihové riešenie 333

Příloha P IV: Fotky kolekcie

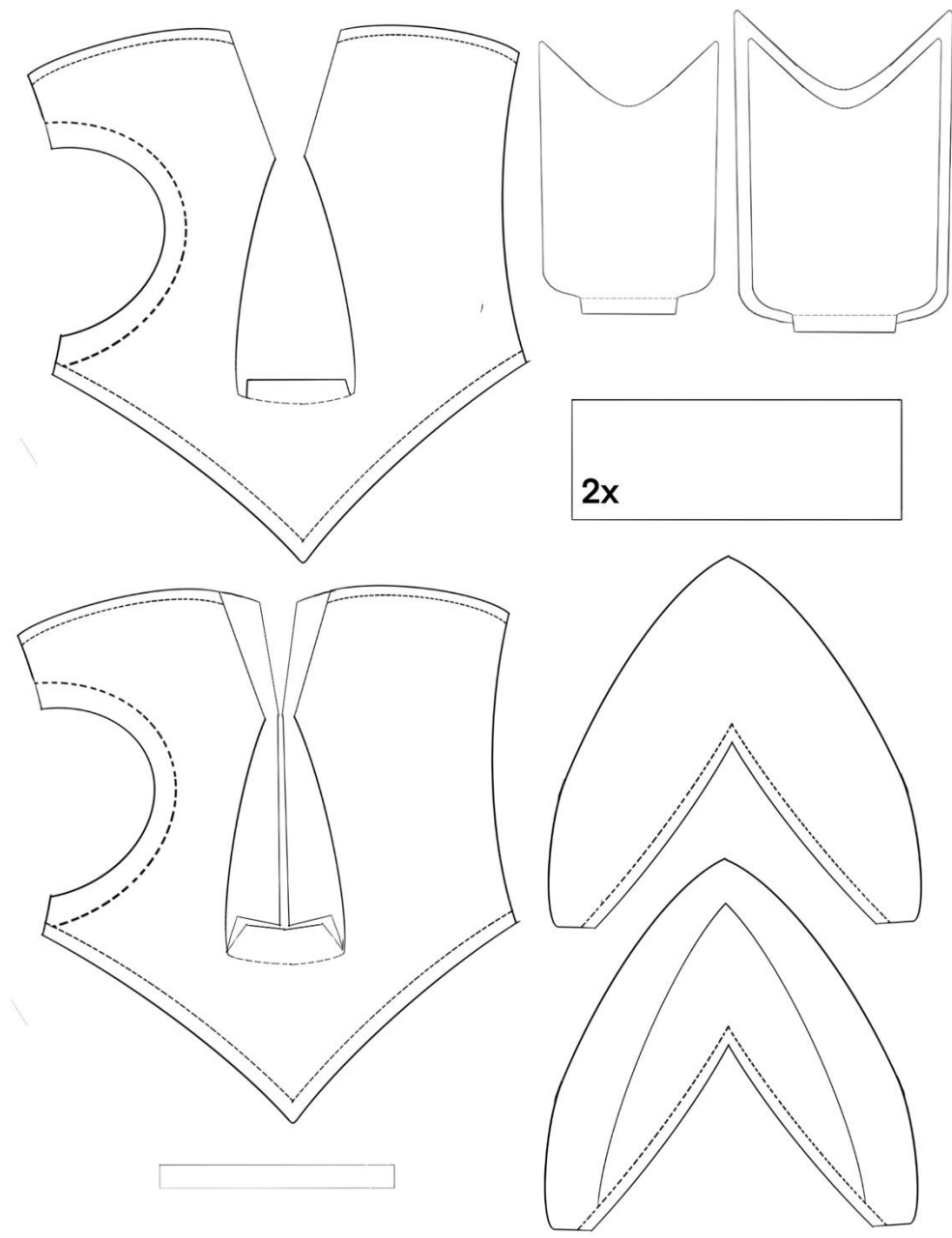
Příloha P V: Gravírovanie návrh

PŘÍLOHA P I: STRIHOVÉ RIEŠENIE 888

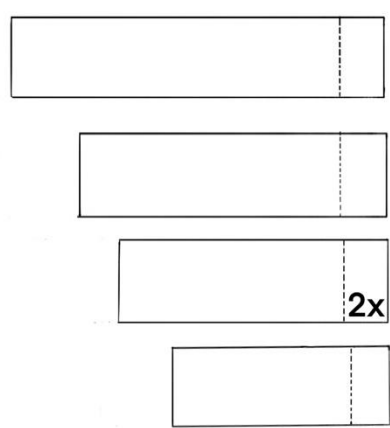
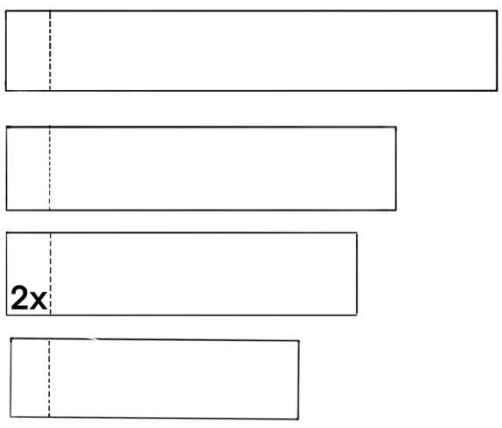
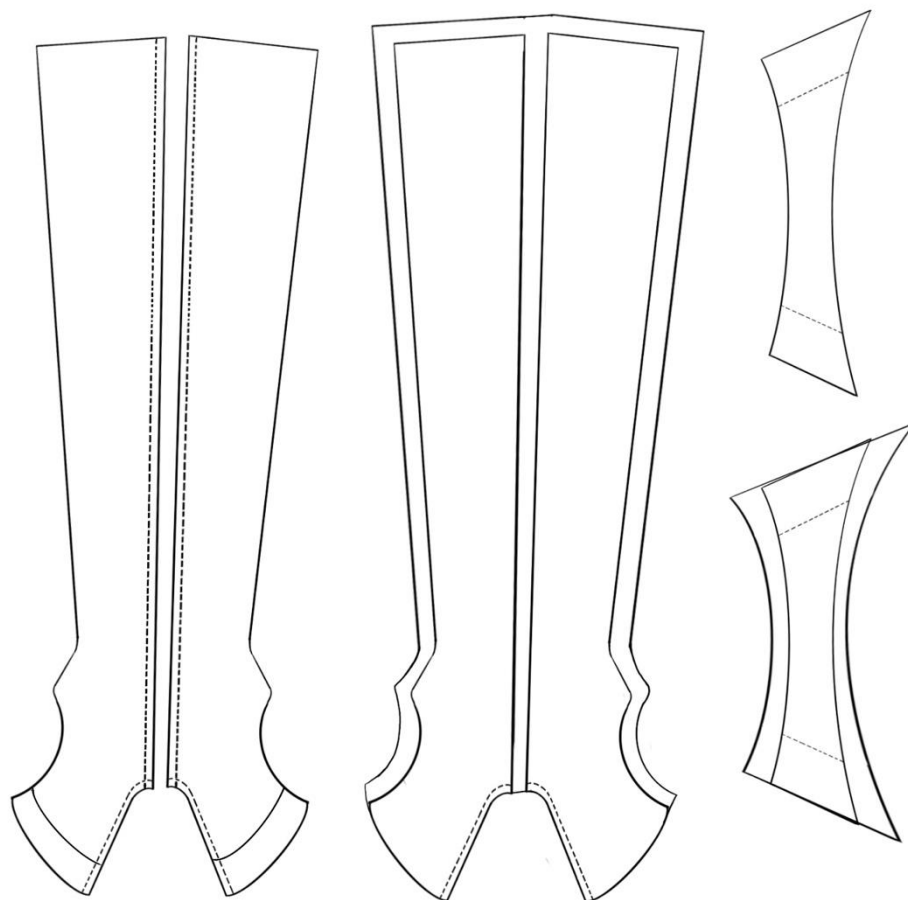
2x

PŘÍLOHA P II: STRIHOVÉ RIEŠENIE 111

PŘÍLOHA P III: STRIHOVÉ RIEŠENIE 333

PŘÍLOHA P IV: FOTKY KOLEKCIE

PŘÍLOHA P V: GRAVÍROVÁNIE NÁVRH

111

333

888